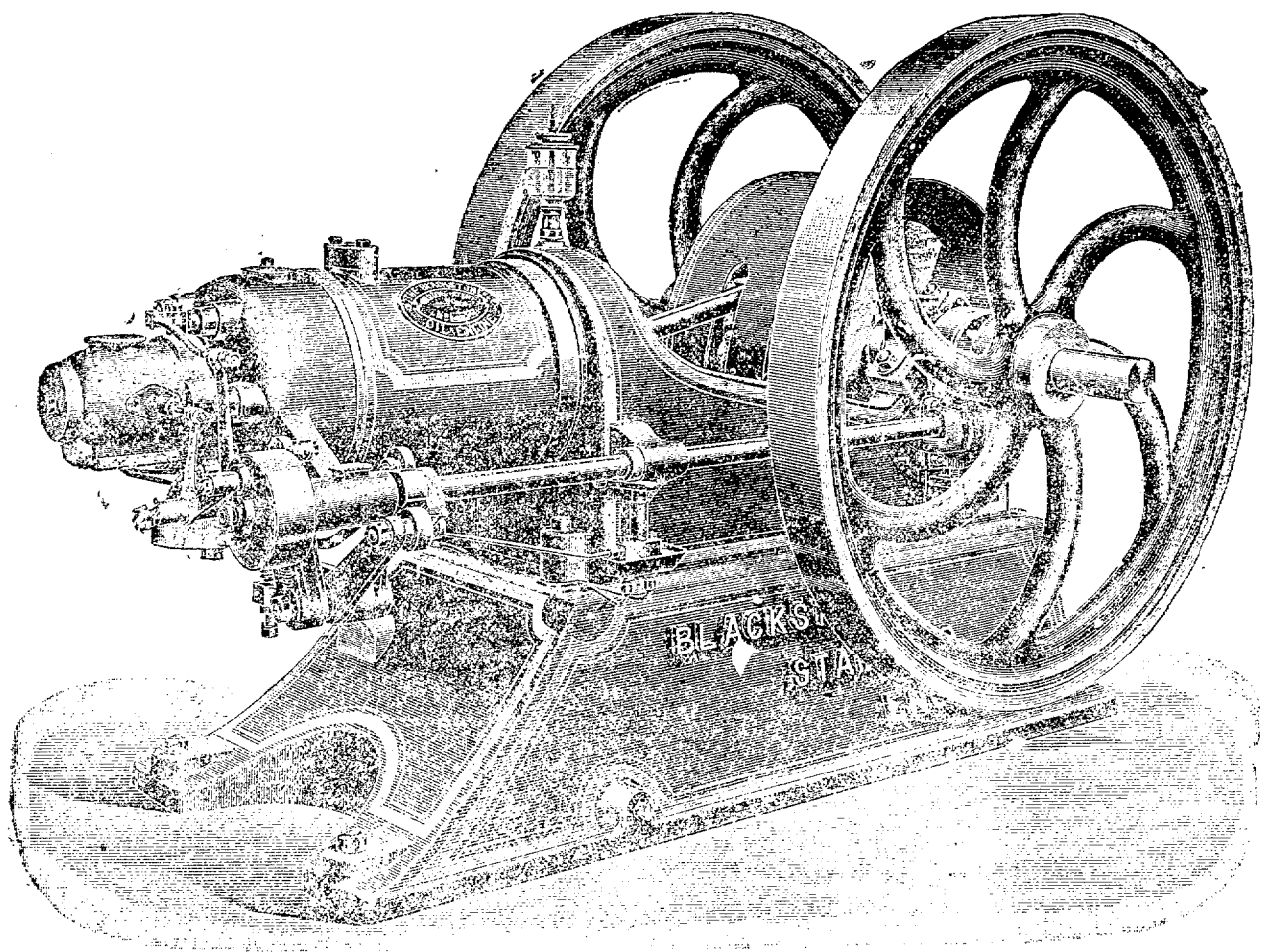

34639 ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VO. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 6 వ తేది శనివారము NO. 205
సంపుటము. ౬ సిద్ధాన్త నామ సంవత్సర మాస్య శిరమా నశుద్ధ చతుర్థ శి గర. సంచిక ౨౦౫

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనాలు.

కీరసాయిలు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నుకయోగించి వనిచే నునట్లు తయారు చేయబడినది. ఈ రాజభానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. ఈజమానులకు మంచి నిర్మాణ చిహ్నవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుము.
సోలు వజంట్ల :
మార్షలు నన్ను డి కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,
ఇంజనీయర్లు
నెం. 9, సెక్టెన్లైను బీచ్, మద్రాసు.
బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

అమృతాంజనము

ఈ అమృతాంజనము క్రమిస్తే వెళ్ళినది. ఇతర వీధిల్లిన వాళ్ళును కూడా మూల అమృతాంజనము ను పొడిచి తీసుకొనిన వాళ్ళు మరణము.

మలభ వెల 0-8-0 అణాలు.

మోహిన్తిలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
6, తంజుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథ నిలయము.

రాజమహేంద్రవరము.
పరిశీలనలో వెలువడెనున్నది. "ప్రతిభాపాలనము" అనుడిటైక్తిపుకల- కేంద్ర సాంస్కృతికపుస్తక వ్రాయబడినది- ఆధ్యాత్మికభావాలను చిత్రపట శోభిల్లేమై, ముద్దులుపూటగట్టు వైందుతో నలరారుచున్నది. దీనికల చందాదారులకు రు 1-0-0 మాత్రమే. ఇతరులకు రు 1-8-0 (290 పేజీలుగలది).
N. B. శాస్త్రస్థానము రాజమహేంద్రవరమునకు మార్చితిమి కను చిహ్నామూహరికతో దులుకులమునలి నే చందాదారులకు వారిని గోరుచున్నాము.
అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామినాయుడు.
(1877-855) ప్రెస్ డెంటు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జీ, నుంచును
డబ్బీ 1-8 అ. 6. 12-8 రు. 6-8. 10-8 మా. 28.
చికిత్స :—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చిర్మమునకుంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట అయియున్నది. ఇందుకు చేయవలసిన వైద్యము :—1. ముందు లావణ్యములోనికి చిల్లయము. 2. పురుగుల జంపు మలగును వాడేమును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టకుండ చేయవలయును.
గుర్తులు :—దురద, ఉంగరములవంటి మట్లు, పొప్పలు, రసికాయలు, కెండుకలు పొడిపోవు. మొదలగునవి. కొంచెముగా లేది కీరమంటట వ్యాధింతి కిచ్చునది కిచ్చుదును.
అమృతాంజనము డిపో - బొంబాయి, మద్రాసు.

ఆంధ్రదినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 18-0-0
6 మాసములకు 9-0-0
3 మాసములకు 4-8-0
1 మాసమునకు 1-8-0

ఆంధ్రవారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 2-0-0

కారణం బ:—ఇది ప్రకృతిలోని మూలకము. అంజన జదివితీరవలయును వెల 0-4-0 మాత్రమే 4. సంగమరాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుకావలసి ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తంజుశెట్టి వీధి, ౬

The Gulshan Johar & Co., Nagdevi Street, No.3 Bombay.

కాకినాడ

(స్వీయ విలేఖనుడు)

కవర్నరుగారి కాకి.

కాకినాడ, నవంబరు 18 — కవర్నరుగారి దిశంబర 22 తేదీని కాకినాడ సతీసదీతులై నయజేయుదురు. ఈయందుకు తరసిక పెద్ద వర్తకములకు కోర్టు చాలవరకు పాడయినది. కవర్నరుగారు వర్తకములకు వానిని చక్కని స్థితికి తెచ్చుటకు జిల్లాకోర్టువారు మానుగిరిపలు యింజనీరుగారు కడు శ్రమ వైకొనచున్నారు.

తాలూకాకోర్టు

కాకినాడ తాలూకాకోర్టువారు 146 తేదీని సభిగాడి వైసంవత్సరపు బడ్జటును చర్చించిరి. 1920 సంవత్సరపు యే ప్రతిబంధము కాకినాడ తాలూకాకు ప్రత్యేక తాలూకాకోర్టుకును పితాపురా దివికమునకు ప్రత్యేక తాలూకాకోర్టుకును గాని చెండు బడ్జటులు యొనగేయబడెను. ఈ ప్రకారమే రాజమండ్రి తాలూకాకోర్టువారు వారి బోర్డుకు బడ్జటు కయారుచేసిరి. పోస్టాఫీసులవ్యాపక పాఠశాల పాఠ్యములవ్యాపక క్యూబాను క్రయించువద్దతిరువన నా జనరంజకముగ మిని మార్గాంకరమును నూచి పుడని దొరకిమువారు కోరిరి. గ్రామ పరిపాలనమును గ్రామ పుస్తక భాండాగారమును తాలూకాకోర్టు యూనియన్ మెంబర్లు ద్వారా వాని విక్రయించువద్దతిని తరలించుట యోచనీయమని బోర్డువారు తీర్మానించిరి. తొకము పుండు కర్మింపగా సిబ్బయలు కానవర్యాబంధ లోకములవద్ద య్యునిఫర్ము ఎలక్షనలలో జోక్యము గలగజీసికొనరాదని యు అర్హతమున్నవారును వోటునుమాత్రము నేయవలెని దొరకిమును చేయదలచిన నిబంధన తాలూకా బోర్డుకు పాడ అభిప్రాయము కిమిలెను. పంపబడినందున తాలూకాకోర్టు ప్రెసిడెంటు వై.ప్రెసిడెంటువారు జోక్యము కలిగించుకొని రుద్రునియూనుకుటు యాభివ్యవసాయ సవరణను కిమిది యంగీకరించిరి. కనుక ఆరవత్సరము కాదనిరి. కడకటివారు నియమితి నిభ్యులు ఎలక్షనలకు చుంపినటు కలవారట్టి యే ర్పాటు కావలె ననిరి.

మ్యూనిసిపల్

ప్రస్తుతము 1,2,3,4,5,6,7,8 వార్డులలో 9 మెంబర్లు భాగిలు కలవు. వీనికొరకు 20 మంది మొదట క్రిష్ణమును వెలపు దినమువరకు ఎన్నికల జరుగును. వట్టజనుందంతిను నలయునంత యాంకోశన మారంభమయ్యెను. కి వార్డులందు దక్క మిగత వానికి పోటీలున్నవి. దోభాస్తువారును వెక్కిం ద్రు సమర్థులు, విద్యార్థికులు, మ్యూనిసిపల్ కలవరనానుభవము గలవారునై చున్నారు.

పరపతి

మన రాజధాని పరపతి సంఘము(జిల్లా)గారి కు యే హెచ్చింపుకొను గత కనివార మీ పట్టణము దయచేసిరి. జిల్లాబ్యాంకి యూనియన్ క్లెక్కులకు రామచంద్రపురం, అమలాపురము తాలూకా యూనియన్ క్రమనిధులను రాజ కండ్రి ప్రభులులకు పిలిపించి కాకినాడలో నున్న జిల్లా బ్యాంకింగు యూనియన్ కిదనముగ రామచంద్రపురము, అమలాపురము, రాజమండ్రి కట్టణములయందు వెంట్రులు బ్యాంకులను స్థాపించుటయొక్క యావశ్యకతను గురించి చర్చించిరిని వినుచున్నాము. ఇది జరిగిన పక్షమున అమలా పురము రాజోలుతాలూకాల కొక బ్యాంకింగు, రామచంద్ర పురము తాలూకా కొక బ్యాంకింగు, రాజమండ్రి తాలూకా కొక్కటియు కాకినాడ వెంట్రులకు సహాయము కునిడివి జరల కొక్కటియు నేర్పడెను.

కర్మశాసనము

అమోకాశండి ఏకగ, కోటి గుర్తు కర్మశాసనము మాపట్టణముకు స్థీయమైనది. దానిని స్థీయమునడి యొడ్డుపడ మాడువడలలో దెచ్చుచుండిరి. సమగ్రమున గాలి యుక్కువకుటగిరి సంకొక పడనకు సమగ్రములో లంగరు వైచిరి. ఆపడనలోని సుమారు 600 దబ్బల చతురున దొంగలింపినట్లు కనిపెట్టి పోలీసువారిపుడు యాకాము కాకినాడ మధ్య గూడదలీల గ్రామములందు వెనకుచున్నారని తెలియుచున్నది.

వి. ధ. వి. మ. మ. మ.

కలెక్టరుగారికను మధ్యపు తాలూకాలలో సంవారము చేయుచున్నాను. వెంట్రులకుం కివార్నరుగారు ముటు మాక్కుల పట్టాభిరామశ్యపంతులుగారు వెలపురీసికొని సం

న, ఇంట్లు పాడుకొన్న రాజమయ్యగారు తనొప్పుచున్న కను నువ్వల మూర్తిరాజు పంతులుగారింగింట్ల పాడుకొన్న గను నియమించుట. గోదావరిజిల్లా బోర్డుకు వైసుకొక డెంటుగ నింక వెళ్ళుచును నియమించ బడలేదు.

దేవాదాయ ధర్మాదాయములు

వీనికి సంబంధించిన 1868 సంవత్సరపు చట్టమును నవ తియిటను నిండియూ, తర్వాత మెంటువాని ప్రజాకేట్టింగ్ లిల్లు వైస తమ యభిప్రాయమును దెలుపు సంబంధమున, గోదావరి జిల్లా సంఘమువారి కిండివిష యముకు నూచించిరి.

“దేవాదాయ ధర్మాదాయపు ధర్మకర్తలవైస కాళులు చేయబడు కిటివక ప్రజాసామ్యపు కిటును నకుటవలన అట్టి పిటివకులకు కోర్టుకొని అప్ర అమలుకు తొలగించుటకు దొరకిమువారు రంగీకరింపలయినా” ఇది యోచనీయము.

వింత ప్రకటనము

కాకినాడ తాలూకా బోర్డుకు డెంటు మ. గంటి వెంకటాపు కుంకులుగారి క్రిందినోట్టును కనుకొన్నందున ప్రజాదగట్టింగిరి — “ఈదినములగాయము నావెర్చువను లేసదే యేమూలము తీవరకు అయినా తాలూకా బోర్డు అక్కి మలగజకు అందుల సామ్యమునకు గాని రావచ్చరాద. అందుకు కిటివ యెకల కిట్టెలుగా వారినికేరనిచ్చిన అక్కిమలగి నవారు కిటివగా యోచనలోనకు తేబడుచును. 1-11-19” తీవర్లు అనగా తాలూకాబోర్డు తీవర్లు అని వెకేడిటు గారి అభిప్రాయమున తొలుచున్నది. అక్కిమమును అనగా మూడు గజముల దూరమున మ్యూనిసిపల్ పాటి కోర్టుకులను. అకోర్టు ‘సామ్యము’ గనున్నది గజక వెకేడిటుగారి నెలపు లేకంప దానియిన తీవర పడదిన యెడల తీవరు అక్కిమ క్లగ్గలము కిటుకు పాత్రులగుచును కాబోలు!

నెల్లూరు.

కాలమానము.

ఈలోకల రెండు మూడుదినములనుండి ముహూర్త గా వర్షములు కురిసినవి. వర్షములు చాలా సమకొనచున్నారను.

నెల్లూరు గడలిదలు.

హిందవులకు చువార్నరుగారు ప్రస్తుత మేమియు తిగవులరేపు ఇదింటి జరిగిన గడలిదలను నూడూరు నవ కలెక్టరు కృష్ణమృగారు విచారించెదరని తెలియుచున్నది.

య్య సిపాలిటి.

నెల్లూరు న్యూనిసిపాలిటికి మాడమూసి నరసింహచార్యులుగారు తేర్చుకాని చుమిమిలెట్టు తెలియుచున్నది. కిమ యాజమాన్యమున కట్టణము అన్ని విధముల సభివృద్ధి సొంపునట్లు పీవ పాటుపడదరని నమ్మెను. ప్రస్తుతము యభ్యువైస కోర్టు తప్ప కొన్నికోర్టు మిక్కిలి హిసఫీతిలోనున్నవి. మొన్న వర్షములలో స్టోవహాను పేటలోని కంపటిచ్చి చూచిని దుఃఖము నమ్మయందెను. అసిచ్చిలో కాపురమును వారు పడుకొందు లునూచిన మిక్కిలి చింతకలిగింది. ఇట్టి పినులలో కలరా నులభముగ ప్రసేపించిరి అక్కర్లు లేకు. పురపాలక సంఘము వారు కేటము బహిరంగపినులు కుర్రపరయటతోనే తృప్తి పడకుడదు. రెండు చెన్నపురి గవర్నరుగారు ఇట్టి పినులకు తర కిలింపిన బాగుండును.

నాటక సమాజములు.

ఈపట్టణములో వీధికోక నాటకసమాజములు బహుము తరున్నవి. వీర నాటకములను ప్రదర్శించుటతోనే తృప్తి పొందక భావాభివ్యక్తికొద పాటుకునుచు గాక!

నూరక సంఘము.

ప్రొవహానుపేటలో నొక నూతన వరసమందిరము స్థాపించి ఆంధ్ర జ్యూభిల్స్ కిటి అపురపును కొందరు చువార్తను లతో కొన్ని మువకాశములు తిప్పున ప్రయత్నియము కలుకుచుచున్నది. ఇంగులకు ప్రొవహానుపేటలోని వర్తక దుహాకములు కోర్టుదేదరని నమ్మచున్నాడ.

— నెల్లూరు కేటరి.

Presentation Cots.
Rosewood English design plain Cots 65 x 26 Rs. 30. 66 x 46 Rs. 50 with Cedarwood fancy work on both sides Rs. 40. single Rs. 50 for double complete with mosquito fittings. Satisfaction guaranteed.
A trial will convince you.
D. P. ROW & Co.,
Furniture Maker
Harris Road, Madras.

వృత్తాంతములు

రాజోపు యనవార్లకు చువార్నరుగారు విద్యాసభకు నవాలు సర్ సయ్యదు కామస్మర్ మాదాగా కేట్రీయముగ నిభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. నభ ఈనెల 27,28,29 తేదీలకు జెయ్యూరుమిక్కిలొ జరుగును.

క్రి.దటి సంవత్సరము హిందూతత్వ నేరక సంఘాధ్యక్షుడు అనరవిర్ వి. క్రినివాసకాశ్రీ గారు కాంగ్రెసు సభి కేగిరి గావున ఏకత్వియితి వా కిసంవత్సరము అత్యుత్సరము కాంగ్రెసునకు బోకలయినని మహాపూర్వముగ తలచుచున్నారని “సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా” పత్రిక గ్రామముచున్నది.

1919 సం. డిసెంబరు 1 వ, తేదీ ఆరినాము క్రి.వేట పాలెము హిందూ మిడిల్ స్కూలు వార్షికోత్సవము జరుగును. చువార్నరాజాశ్రీ గారవీయులకు కొండ వెంకటపు య్య కుంకులుగారు బి. యె. బి. యల్. అగ్రానవాధికరిగా నుండుటకు నయతో సంగీకరించిరి.

కలెక్టరు కిమిటికా కిక్రిందివారిని చూడ విచారించిరి. సర్ కిటివగానుభావ్య, చువ నుజేవారు, కిక్కి, క. ఎల్. దత్తా, బి. సి. ల్లిడు, సి. హెచ్చి క ర్మలకు, ఇందికేపు ప్రభువు, సర్ యెంనెల్ అబ్రహము, సర్ కేట్టు వోపి ఎఫ్. హెచ్చి, లూకాను, కి. ఎన్. ప్లా అప్రు. వారు క్యాంక రెండు గారలు.

ఆ స్వయ ప్రభ్యు నేడు ప్రజల సభకు బోయి సంతకము చేసెను. పార్లమెంటు సభ్యులు కాంగ్రెసు చేరన శ్రీయునుపియే మొదలైనది. లూకుకువార్షి బోధిరాగారు లూకును కభ్యులకు ఎటుకపరచిరి. నభకు నచ్చినవెంటనే యామి ఛౌబర్లెకు మొదట గాగల మ:క్రమలో భారాశముగ మాట్లాడసాగెను. ఇండాక మిట్టసంకోచముగాని భిక్షముగాని లేక ఆమె స్వేచ్ఛక తిరుగుట కందఱును అక్కర్లు మొదల సాగిరి.

నవంబరు 20 తేదీ పక్షము 1 సుంకుకు యేలూరు తాలూకా గ్రామవోర్గిగియుల ద్వితీయ సమావేశము శ్రీములే వారికెత్తియూలో గాదెనుకు ముహూర్త వెంకటాపు గారి ఆధిక కర్మము క్రింద జయ ప్రదముగా జరుకుబడినది. ఆసభయందు వారసత్వపుర్వపు లిల్లుకు కురించియు, గ్రామవోర్గిగియులకు యాభ్యులనైన జీతములకు కురించియు, వారికి పయిఅధికారము గ్రామము ప్రతికాగిరిక సంకుకు పుచ్చారణముచున్న తగు గౌరవము మాడగలంతులకును పల్లివమ్యుడిమిద వారిని తాలూకాకు గాని యిరగ్రామములకు గాని పిలపించినప్పుడు నరుజయిన బల్ల మేలేజి యిప్పించవలసినదని యూసంగ కర్మము జరువతోపు ద్వితీయ కృష్ణాజిల్లా గ్రామవోర్గిగియుల సమావేశముకు యేలూరు తాలూకా గుండుగలకు గ్రామము లో జరుపుటకు ఆహ్వానము చేయటముకు, నవనసమావేశము డిశంబరు 23 తేదీని జరుకుటకును తీర్మానములు జరుకుబడి నవి. — అనిబంజావి న్యున్న గారు గ్రామముల వచ్చారు.

కోర్టు ప్రకటన లంపువారి కొక విన్నపము.

అయ్యా, కోర్టుకు సంబంధించిన ప్రకటనలన్నియు చాల జలుగు అక్షరములతో యేమియు తెలియక వ్రాయుచున్నారను. అయినంత ప్రకటనలలో అక్షరము పొరబాటు కలిగినచు వ్యవహారము చేసుచున్నది. కావున దయచేసి ప్రకటనలను చంపు వారు స్పష్టముగ విడివిడి అక్షరములతో వ్రాసి ముపినయెడల చాల కృతజ్ఞులము. లేని యెడల తక్కుల తడకలై ఉకు మోము లేని ప్రకటనలై వ్యవహారపు సంగతులను వివరముగా తెలుకు జాలవు. కొన్ని సమయములందు సకాలమునకు తమ ప్రకటనలను వేయజాలక క్రిష్టివేయవలసి నయ్యుచున్నది. వ్యవస్థాపకుడు.

కోమః, దీకేంబరు 1:—ఇటలీకాజు గారు రాజీనామా
 గలసి క్రొత్త పార్లమెంటును తెరచుటతో బోయిరి. సా.ఘిక
 వాదము తప్ప కెక్కిన అన్ని కేసులవారు వారి నశ్యంత వాద్యోద
 మతో నాదరించిరి. నేటింబులున, దేవూట్లీలును ఆ
 యను మాన్యుండిన యెవక సా.ఘిక వాదు లొక్కమారుగ
 లేచి “సాంఘి కోద్యమము చిరప్రవర్ధిత
 మగు గాక” యని కోరుచు నభినంది లేచిపోయిరి.
 వారు పోయిన వెనుక సభ్యులు రాజదండకుల నాదురముచు
 తమ సంతసమును తెలిపుచున్నది. రాజుగారు మూడు పర్యాయ
 ములు లొక్కనుమిదికిరచ్చి సభ్యుల కల్పనాకరముగ నుండు
 రీతి నవనవ్వనించి ఇటలీకి ఎన్నియో డేరములను వశ్యులుచేసి
 కొని పెద్ద జ్యూరీలును నిలబెట్టుటలను నను ఆకలేను
 కాని అదీచేటిక్క నునుగ్రహించి ఆర్యసాంతములును తమ
 స్వాధీనుండుండే తీదని చెప్పిరి. కాన్యకులమై తమ కెంత
 యోపేయ యున్నదనియు, వారు వస్తువుల నెక్కతగ తయో
 రుచేయుటకు నిరంతరము ప్రయత్నింపుచుండదనియునని చె
 ప్పిరి. విధిదేశముల ప్రజలసానాచర్యము దినదిన ప్రవర్ధమాన
 మగు గాక యని కోరి. సాంఘికవాదులు తమ తెలివి తక్కుర
 దానగాను గ్రహించి క్రొత్త పార్లమెంటును తెరచుట తమ
 కిష్టులలేదని మెల్లగ చెప్పరనియునని నిశ్చయించుకొనిరి.
 ప్రజలు రాజభక్తిని ప్రకటింపఁడు నొక పక్షమును చూపు
 నపుడు వార సభలోనికి కచ్చెదరు కాని రాజుగారుకన్య
 సేంపు నంత సేపును అవలంబింపఁదురు.

అక్షరము

బ్రహ్మసైనికులకు తుపాకులతో కాల్పులు.

అందఱు, దీక్షింబరు 1:—నవంబరు 27 వ తేదీన కయి కోనాండ్ల ఇల్లు కంటివచ్చి. నిన్న రాత్రి బ్రహ్మ సైనికు లిద్దరు బాలికలతో నుండగా ఎక్కోవారిని తుపాకులతో గాల్చిరి. ఇద్దఱు పిపాయిలకును దెబ్బలు తగిలినవి కాని అంత అపాయకరమైనది కాదు. ఒక బాలికకు మాత్రము గట్టి దెబ్బ తగిలెను.

ఆంగ్ల పరాసు సమాధానము.

కయికో, దీక్షింబరు 1:—బీరటును దున్ను నీటియలో ని పరాసు వ్రాకమిననరు భారాడగారిని జూచి అల్లె బీరపుతు గాను తిరిగివచ్చి. మహమ్మదీయ ప్రజలనుగూర్చి వాదభయాలకు మంచి సమాధానము తుడిచెను. ఆంగ్ల పరాసువారు సామాన్యము నిజముమొందినవలయు నని అల్లెబీరపుతు గారి అభిప్రాయము.

సౌ

డాంజుగునందలి పరాసు సైనికులు.

పార్వతి, దీక్షింబరు 1:—జావనకులలో యిరు డాంజుగునందలి దీక్షింబరు శాశ్వతమైనది. అచటనిరవల క్రియలలో నుండ గా కొంతమంది పరాసు ఉన్నారనియు చూచి. మరి 6 గురు పరాసు సైనికులు గూడ కనిపించి. వారందరికిని సంధి జరిగిన దను సంకల్పమే తెలియదు.

మిత్రమండలి వారు రుమేనియాకు

అల్లిమేటము లిచ్చుట

పార్వతి, నవంబరు 30:—నవంబరు 2 వ తేదీన రుమే నియావారంపిన ప్రత్యక్షిరముచాల అసంఖ్య ప్రజలనుగూర్చి దనియు, మిత్రమండలి వారింతకాల మోషిక వట్టరనియు, మిత్రమండలివారు సహాయము చేయవలయు రుమేనియా యీ రికి వారిన మొందియుండెడి దనియు తెలుపుచు రుమేనియా వారు వెంటనే ఈ ప్రతిపక్షిరమిని చేయవలయు నని మిత్ర మండలి వారు అల్లిమేటము నిచ్చిరి.

మొదటిది రుమేనియావారు హంగరీకు పూర్తిగ విడచి సంధిసభ వారేర్పరచిన సరిపాట్లను చాటిపోవలయును.

రెండవది హంగరీకుండి రుమేనియా కేమీమి రాకల యానో అవన్నియు పరిశోధించుటకు నయమినవలయు అంతర్వి త్రసభాసనలనుండి కంగీకరింపవలయును.

మూడవది అక్టోబరు 12 వ తేదీన ఉన్నత సభవారు వ్రాసిన ప్రకారము ఆస్ట్రియా సంధిప్రతిపక్షిరమిదను “మెహ లిటీ” సంధిప్రతిపక్షిరమిదను సంధిప్రతిపక్షిరమిదను చేయవలయును. దీక్షిం బరు 2 వ తేదీనగా ఈ ప్రతిపక్షిరము రాజీన మిత్రమండలి వారికి రుమేనియాకు వరపుర విరోధ మేర్పడును.

జర్మనుల వడవలను వట్టుకొనుట

అందఱు, దీక్షింబరు 1:—జర్మను శానిటారియాలకు తీసికొని వచ్చుచుండిన రెండు జర్మను వడవలను బ్రహ్మ యుద్ధనాకల మట్టడించి అవి ఎటువక్కను బోకుండ కాపు వెట్టి రసవార్త చాల అబజదిన గలిగించెను. ఆ జర్మను యు ద్యోగియులు దక్షిణ ఆమెకా కేసుమండి రని ప్రకటించుట న. కాని నిన్న రాత్రి శానిటారియాల లిట్లు ప్రకటించిరి— ఆ నాకలలో జర్మను జలంతర్గామి యుద్యోగియు లెన్నరు ను లేరు. జర్మనీకుండ్ల బయటకు ఒకటిన్నర మైలదూరము వరకు కానంగలిన తెలుప నిట్టి బయటకు తరలించుట గావున వాయోదల మరలబడినట్లే.

ఆంగ్ల సైనికులు

మాస్కో, దీక్షింబరు 1:—ఆఫ్ఘను ప్రతినిధివర్గము న వంబరు 30 వ తేదీన మాస్కోనుండి బయలుదేరును. కమిష నరులవారి సన్నివిధముల వాడిరించి రుష్యా సావియట్టులు ఆ స్సనీస్థానముతో కర్తవ్యము చేయుటకు సిద్ధముగ నున్నారని తెలి పిరి.

వ్రాడివ్రాస్తాకు తిరుగుబాటు.

మాస్కో, నవంబరు 30:—వ్రాడివ్రాస్తాకు తిరుగు బాటుచూచి గవర్నరు మొలువారు జెకోవ్స్కీగారు వాడుకు ను కర్తవ్యము వ్రాడగారిని నీచేయించుట తీలగించి జేకాంకర వాకజీను నిధించుటకు నిశ్చయించిరి.

సంధి యేర్పాటులు.

పార్వతి, దీక్షింబరు 1:—నవంబరు 27 వ తేదీన రుమే నియావారంపిన ప్రత్యక్షిరముచాల అసంఖ్య ప్రజలనుగూర్చి దనియు, మిత్రమండలి వారింతకాల మోషిక వట్టరనియు, మిత్రమండలివారు సహాయము చేయవలయు రుమేనియా యీ రికి వారిన మొందియుండెడి దనియు తెలుపుచు రుమేనియా వారు వెంటనే ఈ ప్రతిపక్షిరమిని చేయవలయు నని మిత్ర మండలి వారు అల్లిమేటము నిచ్చిరి.

జర్మను సైనిక ప్రతిపక్షిరము.

పార్వతి, దీక్షింబరు 2:—సంధిప్రతిపక్షిరము ప్రతిపక్షిర ముగ జర్మను లెర్పరచిన సైనిక ప్రతిపక్షిరము నిర్మాణమున నుండి నదని మార్గము పాటగా దువపడించిన తీర్మానమును ఉన్నత సభ వారంగీకరించిరి.

జర్మనుయుద్ధనాకల వంకరము

పార్వతి, నవంబరు 30:—జర్మను యుద్ధనాకల కేమి చేయవలయునను అంతకునై ఉన్నతసభవారు చేసిన చర్చ యొక్క వివరములు మరికొన్ని తెలిసివి.

మిత్రమండలి కేసులలో ముఖ్యమైనవాటికి అయిదిం నిటి ఒక్కొక్క యుద్ధనాకలము లెట్లుప్రాయజరును, మూడు టూరెడ్తోబోట్లకు కంటియిచ్చిన పిమ్మట మిగతా నాకలకు పశులగట్టి అందువలన వచ్చు సామర్థ్యము యుద్ధములో సంభ వింపిన వస్తువులవారము మిత్రమండలిలో ముఖ్యమైనవాటి కుంచి వెట్టవలయునని తీర్మానించబడినది. ఆమెకావారినిగ తమ నిర్ణయమును తెలుపలేదు. యుద్ధసమయమున కొక్క ప్రాస్తుజేకేమే జలంతర్గామి నిర్మించుటకపోయెను గావున దానికి మార్గము జలంతర్గామి నిచ్చి తక్కిన అన్నిటిని తగులగట్టి పంచివెట్టవలయునని పరాసువారు నూచించిరి.

నిర్మాణ

రుష్యాలోని బ్రహ్మసైనికులు.

కోకన హేగను, నవంబరు 30:—ఒకాదీ, లిట్టివాపు గారలకు జరుగుచున్న సంభారము లింతకేగ మంక మొందినట్లు మాత్రము సభలను నొందునని తెలియచున్నది. తాను రుష్యా గనించుచున్నది. కాని తర్వాతసామానుండి బయటకు తరు నప్పటికి బ్రహ్మ సైనికులు చుంచినట్టియందుండిన లిట్టివాపు గారు చెప్పిరి.

విదేశములందున్న రుష్యాసైనికులలో రుష్యాకేసులు కర్త వ్యాపారాదుల నొనరించుటకు, బయటనున్న రుష్యాలు యథార్థమైన మార్గకేసులను రుష్యాసైనికులతో నుత్తరప్రత్యక్షిరముల జరుపుటకు, రుష్యావారిని స్వస్థములను సావి యట్టుగా పాడుటకు అంగీకరించుటకు బ్రహ్మసైనికుల సమ్మ తింతులేని బ్రహ్మసైనికులను మార్చుకొనుటకు, బ్రహ్మసైనికుల ప్రజలు రుష్యానుండి వెట్టవలయు రుష్యావారింగీకరింతురని లిట్టి వాపుగారు చెప్పిరి.

కెప్టాను గిబ్బుగారిని వట్టుకొనుట.

అందఱు, దీక్షింబరు 1:—రెవారినుండి ప్రైవ్యుసత్రిక కిట్లు తెలిసెను. బోర్నోవ్కులకు వ్యతిరేకముగ నేర్పాటు చేయబడుచున్న సైనిక ప్రతిపక్షిరము విషయములో అయిదా రుకందలందు పట్టుకొనబడిరి. జర్మను చాకడోడు వారిగు ట్టుకు బాటువెట్టెను. వట్టుకొన బడినవారిలో కెప్టాను గిబ్బు గుగారిండు. ఇతడు బ్రహ్మసైనికుల సహకారాధికారి. ఆతడు గాక మరియిద్దఱు ఆంగ్లము ప్రభువులు, ఒక ఆంగ్ల స్త్రీ యును పట్టుకొనబడిరి.

రుష్యా మిత్రమండలి సంబంధములు.

లిట్టివాపుగారి అభిప్రాయము.

అందఱు, దీక్షింబరు 1:—రెవారి హేగను ప్రతిపక్షిరము క్క కోకన హేగను విశేషమును సంధిసభ గా లిట్టివాపుగా రిట్లుచెప్పిరి:—రుష్యాకు జర్మనీకిని ఎట్టి సంబంధసంధివర్త మును లేదు. అధికారిత్వా బ్రహ్మ, ఆమెకాలలో సభ్యము చేసిన రుష్యా కెక్కిరలభము గలగలదని రుష్యావారి యభి ప్రాయము. రుకందలను యుద్ధములో పాడవలకుంటే మిత్ర మండలివారిలో తగినరీతిని సమాధాన మొనరించుకొనుటయే యుత్తరుమని బోర్నోవ్కులు తలచుచున్నారు. బోర్నోవ్కులు వెట్టకార్యముల నొనరించి రని అందఱు ననుచున్నారు. ఆక్రొవ్యముల సరయుట కొకవిచారణగంఘమును నెలకొల్ప

వలయును. “రుష్యాలో సంధి నొనరించుకొనుట కధికారిత్వా ట్రిమూచనము గాతని లానులూర్చి గారు చెప్పినసంగతిని చెప్పి ఇక్కడ బ్రహ్మసైనికుల వ్రాసినవా?” అని యిరుగు నీబాధ్య తను మాస్కోలో దీక్షింబరు 3 వ తేదీన సమావేశ మగు సావి యట్టులమహాసభకు విడచుట మంచిదని వారు చెప్పిరి.

లాట్వియా జర్మనీలు.

కోకన హేగను, నవంబరు 30:—రెట్టుల అధికారపు ప్రకటనాసంఘమువారిట్లు తెలియబరచుచున్నాడు.—లాట్వి యా జర్మనీలో యుద్ధమును ప్రకటించలేదు. లాట్వియాలో యుద్ధ మొనరించుచున్న సైనికులకు జర్మనుప్రభుత్వమువారి అంగీకారమునై జవరలు వాను ఏదెవరూగారు సహాయ మొనరింపి. వెర్నోవ్కు/సంధివరకుల ప్రతిపక్షిరముచుటకు జర్మనీ లాట్వియా సంబంధములు చెడినవి.

చిన్న ఆస్ట్రియా యుద్ధము.

అందఱు, దీక్షింబరు 1:—ఒక ప్రకటనము:—సంధి సభవారు నిర్ణయించిన ప్రకారము గ్రీకులు చిన్న ఆస్ట్రియాకుం దలి సరిపాట్లప్రకారము శాక్రమింపబోగా ఘోరము యుద్ధ ము జరిగెను. 110 మంది గురువులు మరణించిరి. 190 మంది దెబ్బలు తగిలినవి.

డి అన్నంజియోగారి ప్రయత్నములు

రెట్టి, దీక్షింబరు 1:—నవంబరు 20 వ తేదీ కొక యుద్ధనాకలలో అన్నంజియోగారు అడ్మిరలు జేకోగారిలోగల నీ పూర్వముండి బయటదేరి ఆజ్ఞాగారు ప్రభుత్వ శాక్ర మింప గోరుచున్నారు.

నవ మియోను అబ్రహాముగారు మరణించిరి.

సెర్బియా సైన్యములు

కోకన హేగను, దీక్షింబరు 1:—బుడాపెస్టు క్రాంతి వార్త. సెర్బియను సైన్యములు బారన్యా మండలమును విడ చుచున్నట్లున్నది. వారు తమతో తీసికొనిపో దగు వస్తువుల సన్నిధిని గొంపోవుచున్నారని హంగరీవారు ఫిర్యాదు చేసిరి. ఆసంగతిని విచారించుటకు మిత్రమండలి సంధిసభ మొకటి యిచటికి పోయెను.

మంగోలియా వ్యవహారములు

కోకన, దీక్షింబరు 1:—విదేశీయ కార్యాలయమువారిట్లు తెలియబరచుచున్నాడు: జొబరుమంగోలియా ప్రభుత్వ మువారు నీకాప్రభుత్వమువారి సహాయమును చాలకరముగ గోరుచువచ్చిరి. అలాజోద్యమమును నణచివేయుటకు వారా సైనికులు బంతుగోరి. జొబరు మంగోలియా స్వాతిం క్ర్యమును రద్దు చేయవలసి నదని వారుచెబు కుకొరి. నీ వా వారిపక్షముల కంగీకరించి అంతకును కాంతి నెలకొల్పుటకు సహాయము చేయవచ్చును.

విర్లందు హత్యలు.

అందఱు, దీక్షింబరు 2:—ఇటీవల దల్లి నలో నొక పోలీసు భటుని యొక్క హత్యగాంచిరి వారిని కళగనా వారికి రే వేల పాకుల బహుమతి ఈ కుటుంబ ని విర్లందు లార్డు లెఫ్టె నెంటువారు తెలియబరచిరి.

విర్లందు మంత్రకులు.

అందఱు, దీక్షింబరు 1:—నేరావేస్టి సాన్తెటు వార్త నుగారిని దల్లికలో నెవరో రుపాకతో గాల్చించిరి. 1919 వ సంవత్సరములో విర్లందునందు 14 గురు పోలీసువారు చంక బడిరి.

నవంబరు 19 వ తేదీ వాటికి కాంగారు విమానము ఫీసా చేరెను. 30 వ తేదీన కోకన కళగను. 1 వ తేదీన బోర్నోవ్ చేర నుడదేంచెను.

పాలెటుగారు 4 వ తేదీ వాటి యుద్ధమును 6 గంటలకే బయటచేరిరి. కాని 8 గంటలపుడు మరల రంగునువకు మర లిరి. ఇకమిదట విమానమును చక్కగ వాగుచేసికొనినగాని ముందునకు బోసను నిశ్చయముతో సతకు మరలేను. రంగును నుండి బోవునపుడు కొన్ని ప్రకటనాప్రతిపక్షిరముల సతకు మార్గ మధ్యమున జారిపడెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 6-వ తేది

శనివారము.

రాష్ట్ర విభజనము.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనాశక్తి కమిషన్ బయింటి కమిటీవారికి నివేదించి, పాలుబడిన డి॥ బి॥ మోచర్ల రామచంద్రాపు వంతులుగారును, పి. చెంచయ్యగారును ఆ ప్రతిపక్షతకు బాధ్యులు. ఈ విషయములయల్ కర్తవ్యముగూడ గాఢాధ్యయనము గలుగజేసి, దీని ప్రాముఖ్యమును బయింటి కమిటీవారి కుల దెలిపినది.

మొదటివరకు వివరించినట్లు, ఆంధ్రుల కమిషన్ నియమదిన విండు సంవత్సరము, చాల కాలమువరకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర నిర్మాణ సమస్య గూర్చి చర్చించుచు దాని యావశ్యత నిలిచి లకు బోధించుచుండవలెనని, రాష్ట్ర సిద్ధి వెంటనే జరుగవలెనని గోరజడదనియు, రాజ్యాంగ సంస్కరణములగూర్చి మున్ముంగ కృషి జరగవలయుననియు, రామచంద్రాపు వంతులుగారును దీనిని, రాష్ట్ర విభజనము త్వరలో చేపట్టవలయునని నిపుడే దృఢముగ కోరకూడదని వాదమును మేముగీకరింపజాలము. రాష్ట్ర విభజనమునకును స్వపరిపాలనావిధానపు విజయమునకును అనినాభావ సంబంధముగలదు. ప్రజాపరిపాలనను పాష్టవముగ నుండుటక, ప్రజలు పరిపాలనమున జోక్యము కలుగ జేసికొనుట యవసరము. తమచే నన్ని కొనబడు ప్రతినిధులు తమ ధర్మము నెంతవరకు నిర్వహించుచున్నారో, కనుగొనుటకు ప్రజల కొకాశము లుండవలెను. మంత్రుల తమాత్రము శ్రద్ధ జూపుచున్నారో, ప్రజలు కనుగొన శక్తి కలిగియుండవలెను. లేనియడల, ప్రజాప్రతినిధ్యము నామమాత్రా వశిష్టమై, మాంటుఫర్డ్ సంస్కరణములు గూడ మాట్లాడుటతో సంస్కరణముల వలెనే, విఫలముగాక మూసవు.

దేశ భాషలలో శాసననిర్మాణ సభా కార్యక్రమము జరిగినకాని, ప్రజలందరి నివయములకు గ్రహించజాలరు. ఇటులనే రాజ్యాంగ పరిపాలన మంతయు సాధ్య మగునంతవరకు దేశ భాషలలో జరిగిన గాని, ప్రజలు దాని పూర్వలాభములను పొందజాలరు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో దేశ భాషలో కార్యక్రమము జరుగుట కనేక కష్టములు గలవు. నాల్గయిదు భాషలవారు జేరి శాసన స్వవహారముల గూర్చి యోచించునపుడు, ఏ ప్రత్యేక భాష నుకయోగించుటకును వీలుగ నుండదు. కా॥ బి॥ వివరసంహార్యులుగారు దేశ భాషలలో కార్యక్రమము జరుగవలెనని దెలిపినట్టి డిట్టి సందయములు బయల్పడతెను. భాషల ననుసరించి దేశమును రాష్ట్రములుగ విభజన చేసినపుడే, ఐట్టి సంస్కరణమును స్థిరముగ నెలకొల్పుటకు సాధ్యమగును. స్వపరిపాలనాసాధ్యమునకు, రాష్ట్ర విభజనము ప్రధాన సాధనమని తేలుచున్నది. అందుచే, స్వపరిపాలనాభిమానులందరును రాష్ట్ర విభజన సమస్యను వెంటనే పరిష్కరింపమని కోరవలసిన యావశ్యకతగలదు. సంస్కరణపు చట్టము నందు, నూతన రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు చోటియబడెను. ఆ నిర్మాణముల ననుసరించి, ప్రత్యేక రాష్ట్రము బడియుట కాటంక మెదియ నుండ

నేరదు. భారతవర్ష మునంతను భాషలబట్టి రాష్ట్రములుగ విభజించుట త్వరలో నెఱవేఱకపోవచ్చును. కాని ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమున కాటంకము లుండ నేరవు ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రముయినను త్వరలో చేపూరుట, మిగిలిన రాష్ట్రముల నిర్మాణమునకు చక్కని మార్గ మేర్పడును.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమునకు దాదాపుగ నాంధ్రులెల్లరు సుముఖులుగ నున్నారని చెప్పవచ్చును. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణముతో, ఆంధ్ర ప్రజావివృద్ధికి నూతనావకాశము లేర్పడునని ఆంధ్రులు విశ్వస్థులు నున్నారు. ఆంధ్రులు తమ దృఢవాంఛ నేకగ్రీవముగ దెలుపుచో, రాష్ట్ర నిర్మాణము సుసాధ్యమగుననుట కేమాత్రము సందియములేదు. ఇట్టితరీ తగిన కష్టపరిశ్రమక, ఆంధ్రులు నిర్ణయముచుండుచో, ప్రథమావకాశము జారిపోవును. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజన, తలచినంత అసాధ్యమగు వనిగాను. దాదాపుగ నన్ని భాషాభాగములవారును దీని కంగీకరించుచునే యున్నారు. వంగ రాష్ట్రము వీరూరు రాష్ట్రము అస్సామ రాష్ట్రము భాషల ననుసరించియే నిర్మింపబడియున్నవి. ఉత్తరము ప్రత్యేక రాష్ట్రము గోరుచున్నారు. సింధు ప్రజల లలులనే తలచుచున్నారు. కన్నడులును, మహారాష్ట్రులును, ఘూర్జరులును, ప్రత్యేక రాష్ట్రముల నాశించుచున్నారు ఇట్టి తరుణమున, ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము సఫలమగు నేని, నయ్యది మిగిలిన జాతుల ప్రయత్నముల కుత్సాహము గలిగించును. ఆంధ్రులు మిగిలిన రాష్ట్రములవారికి తగిన చేయూత నొసగి, ప్రోత్సాహముగలిగించిరేని, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము త్వరలో సఫలముగాక మూసదు. ప్రతి భాషాభాగమువారును సంస్కరణపు చట్టములోని నిబంధన ననుసరించి, తమకు ప్రత్యేక రాష్ట్రమువరకు మిగిలిన ప్రజలతో, కార్యము నెఱపరును. ప్రథమమున రాష్ట్ర విభాగపు సందేశ మొసరినది ఆంధ్రులేగాన, వారిమీదనే నీ మహా తాత్కార్య భారము కలచియున్నది.

ఆంధ్రులు కేవల ముద్యోగముల కొర కాంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము గోరుటలేదు. ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము తాత్కాలిక లాభముల నొసగుటయే గాక, ప్రజాపరిపాలనము తిన్నగ నడచుటకు మార్గ మేర్పరచును. సంస్కరణమును సంపాదించి సంతమాత్రమున లాభము లేదు. అది తిన్నగ నెఱవేరుటకు తగిన ప్రయత్నములను ప్రజానాయకులు నలువనలసి యున్నారు ఆంధ్ర ప్రముఖు లందుచే, రాష్ట్ర నిర్మాణ మంత ముఖ్య విషయము గాదని తలంపక, దానికొరకై తమ యానచ్ఛక్తిని భారబోసి, ఒకటి రెండు వత్సరములలో నికార్యమును సాధించుట యవసరమని నివేదించుచున్నారు. ఇంతవరకును, రాష్ట్ర సంపాదన నిమిత్తమై తగిన ప్రయత్నములు జరుగలేవనుట నిశ్చయము. అన్య రాష్ట్రముల వారి తోడ్పాటు నైకొనుటకు గాని, కాంగ్రెసుసభవారి యంగీకారము బడయుటకు గాని, ఆంధ్రులు సలిపిన కృషి యత్యల్పము. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనకు, కా॥ బి॥ యం. శర్మగారు తీర్మానమున పాదించుటయు, ఆ తీర్మాన మోడిపోవుటయు జరిగిన పిమ్మట, ఉత్సాహ మంతటితో చల్లబడెను. అవజయములవలన నిరుత్సాహము జెందక, పాటు బడునపుడే, కార్యము సానుకూలమగును. నిరంతర పరిశ్రమయే, విజయమునకు మూలకారణ మగును. గత మేటిరుననున్నను, ఆంధ్ర రాష్ట్ర సిద్ధికి నేడు అనుకూల పరిస్థితు లేర్పడుచున్నవి. వీటిని తిన్నగ

నుకయోగించి, ఆంధ్రులు విజయము గాంచుదురేని స్వలాభము చేపూరుటయే గాక, స్వపరిపాలనాపాష్టవము చేపూరి, తన్ములనమున భారతవర్షమున కంతకును శాశ్వత లాభము గలుగును.

భీమనిపట్టణ పురపాలక సంఘము.

ఈ సంఘమువారి 1918-19 సంవత్సరపు కార్యనివేదికను మా కార్యాలయము శేరినది. సాధారణముగ ప్రతి మున్సిపల సంఘమునందును గాననగు ధనాభావాది ఆటంకములున్నను, సంఘమువారి కార్యనిర్వహణము మాత్రము మిగుల సత్కృషి కరముగ నున్నది తెలుపుటకు సులభమిందుచున్నారము. సంఘ మందలి యొక సభ్యుల సంఖ్య వృద్ధిచేయ బడినది ఈ సంవత్సరమున ఖాళీరడిన మూడు ప్రజానియుక్త స్థానములును త్వరలో పూర్తి మగుటయు, వన్నుల బాకీలను వసూలుచేయుటకు వారంటుల నీయ వసరము కలుగక పోవుటయుమాత్ర ప్రజలు మున్సిపల లు బాధ్యతలను బాగుగ గుర్తించిరి యుహించవలసి యున్నది. కాని నియమిత సంఖ్యగల సభ్యులు రాతదను కారణమున వాలుగుసభ లాపిలే బడుట విచారజనకము. ఈ సంవత్సరమున 25,711 రూపాయల ఆదాయము వచ్చినది. జిల్లా బోర్డు వారు గాతీలను పతకరచుకొని, అందలి ఆదాయములో కొంతభాగము నీ సంఘమువారి కిచ్చుటచే గత వత్సరమునకంటె యిక్ష్వకు రాబడి వృద్ధియైనదని తెలియుచున్నది. కాని వ్యయముగూడ హెచ్చినది ఈ సంవత్సరమున రు 35,746-2-11 వ్యయమగుటవలన, ఆదాయముకంటె వ్యయమెక్కువైనదని స్పష్టము కాగలదు. ఇందుమూలమున ప్రజాక్షేమ కరములగు అనేక కార్యముల కంత రాదుము కలిగిన దనుట నిశ్చయము. బండ్లు మున్నగు వానిపై వాదాయ మత్యల్పముగ నున్న దనియు, రైలు మార్గములేని యీ కట్టణమున యీ విషయమున యెక్కువ రాబడివచ్చి యుండవలె ననియు ప్రభుత్వమునా గాక్షేపించుచున్నారు. కాని భీమని కట్టణము లేవుకట్టణము. వాణిజ్యాభివృద్ధివలన స్త్రీ మర్లు సరిగా రాకపోవుటవలన బండ్ల రాకపోకలు కూడ తగ్గుట తలస్థించును. గడచిన నాలుగు వత్సరములయండియు వాణిజ్యము వడిపోవుచే అనేక విషయములలో నాదాయము తగ్గిన దని నివేదికము దెలుపు వాక్యములను ప్రభుత్వము వారు గుర్తించుట భావ్యము. నగరము సహజముగ వారోగ్యవంతమైన దని డిప్యూటీ శానిటరీ కమిషనరుగారు తెలుపుచున్నారు. మంచినీరు, మంచి గాలి యిచ్చుట గలవు అందుచే మానవ ప్రయత్నము లంతగాలేకున్నను నగరారోగ్యము సంతుష్టికరముగ నున్నది. 1918-19 వ సంవత్సరపు కార్యనివేదికములయందు సాధారణముగ జననముల సంఖ్య తగ్గుటయు, మరణముల సంఖ్య హెచ్చుటయుగాంచియున్నాము. కాని యీ కట్టణమున కట్లుగాక జననముల సంఖ్య వృద్ధిజెందుటయు మరణముల సంఖ్య క్షీణించుటయు సంతోషదాయకము. ఇక పుల్లయెంజా జ్వరము వలననే చాల మంది మరణించిరి. పైగు మున్నగు అంటువ్యాధు లినగరముచు పీడింపలేదు. టికాల ఫలితములు కూడ జయప్రదములుగనే యున్నవి. కాని డిప్యూటీ శానిటరీ కమిషనరు తెలిపినట్లు (1) రైలుమార్గములేక పోవుటయు (2) శాస్త్రాక్రముగ పరిశుద్ధమైన నీరులేకపోవుటయు (3) సెంట్రలు మార్కెటును ప్రస్తుత పరిస్థితుల కనుకూలించునట్లేర్పాటుల కవకాశము లేకుండుటయు (4)

మురికికాలువల నభివృద్ధి చేయకుండుటయు ప్రధాన లక్ష్యములు. ఈ కనులకు ధనసహాయ మవసరము. మ్యూనిసిపాలిటీలు తమ అత్యవసరములకు తగిన ధనమును గడించుకొనుటయే దుస్సాధ్యమును చున్నపుడు, కొన్ని చిన్న శాఖలపై ధనమును గడించరాదాయని ప్రభుత్వము వారు నూచించుచుండుట సమంజసము కాదు. ఈ విషయములనలన రాబడి లక్ష్యము. ప్రజలకు గలుగు కష్టములత్యధికము. అందుచే ప్రభుత్వమువారు మామూలు మార్గము ననుసరింపక, పురిపాలక సంఘావసరములకుతగిన ధనసహాయము గావించి ప్లాంక్ స్వరూపాలన మును ప్రోత్సహించుచు ప్రార్థితులు. మ్యూనిసిపాలు సేవకుల సౌకర్యార్థ మేర్పరుపబడిన సహకార సంఘము బాగుగ కృషిచేయుచుండుట టామోదకరము. ఇది 1918 సంవత్సరమున స్థాపితమై ప్రజలకు లాభకారిగ యున్నది; 1274 రూపాయల అక్కరీ బడినవని తెలియుచున్నది. ఈరీతిగ సంఘమువారు చేయుకృషి, ప్రభుత్వ దోష్టగులయొక్కయు, ప్రభుత్వమువారియొక్కయు ప్రజలయొక్కయు ఆమోదమును బడయుచుండుట సర్వవిజయము.

శ్రుతిమించి రాగమున బదులు

కంజాయి విచారణలో నీ చుట్టూకున్న సాక్ష్య మొకదినము కన్న వేరొక దినము తృప్తియిచ్చి రాగమున బడుచున్నది. కాన్సెట్ డివీజనుగారి యమూల్యమగు నుత్తరువుగూర్చి నన్నటిదినము కొంత తెలిపియుంటిమి. చెపనదిక గలవారి కొందరిని దెబ్బలు గొట్టుననుచును, దానిని వీక్షించుటకట్టి నడతగలవా రందరిని తీసికొనిరావలయు నని, ఉవులనగా రాజ్యాపిచిరలు. ఈ యాజ్ఞను నెఱవేర్చులసిన నబ్ ఇన్ స్పెక్టరుగా ప్రత్యేక లనేకులను చెచ్చియుంచుట, ఉవులను గా గలుల జరుగు నని తలపకపోయినను, వారిని కంపివేంక మా న భంగ మగు నటుల వారి ఎదురే దెబ్బల శిక్షను జరిపించి, ఇండ్లలో నెవరను లేనపుడు, వారి పాత్రలు బద్దలు గొట్టునడెట. గుడ్డలు తగులబెట్టబడెనట. వారి సామాను తీసికొనిపోవడెనట. ఇండ్లలో లేనివారు వెంటనే తిరిగి రావలయు నని కత్తికలలో ప్రచురింపబడ లేను. వారికి నోటీసు లందెనో లేదో వీరు కనుగొనలేదు. అన్నిటికన్నను హస్తాస్పదమగు విషయ మింకొకటి గలదు. ఒక నిర్బంధితుడు వీరి ఎదుటకు తీసికొని రాబడక, వారికి కొంతకనిత్యసామగ్గ్యము గల దని డివీజనుగారికి తెలిసెను తనపై కద్యముల జెప్పినటులయిన, విడిచిపెట్టె దని డివీజను గారు తెలిపిరట. అట్టి బలవంతమిం ద జెప్పి బడిన కద్యము లే తీయననుండెనో తెలిసికొనుటకు వాటిని ప్రకటించిన బాగుండును. లెస్సినెటు కలనలో మెక్రేగా రిచ్చిన సాక్ష్యమున, సైనికాధికారులు జేసిన ఘనకార్యములు వివరింపబడినవి. వాటిలో నిర్బంధితులను బోనులోపెట్టుట యొకటి. కానుకలో చాల కాలము నుండియు రాజద్రోహము వ్యాపించియున్న దని, వీరు మొదట తెలిపిన వాక్యముల కాధార మెద్దియు లేదని తేలి నది. స్ట్రీడ్లపై మోపబడిన నిందలకును వీరు సమాధానము జెప్పజాలక, నెలలేవాడు గారికి జవాబీయక ధిక్కరింపసాగిరి. అట్టితరి, హంటరు ప్రభువుగారు పాక్షిని మందలించుకుండుట భావ్యముగలేదు. ఆందోళనాకరులన నెవరో ఏరికి తెలియదు. కాని ఆందోళనాకరుల గృహముల కన్నిటికినోటీసులంటించినోటీసులు చిరిగియెడల గృహములోని వారిని శిక్షింపమని, వీరాజ్ఞాపించిరి. ఇక బాలురను శిక్షించుటలో, వీరు పెద్దవారి నేరీరట.

కారణ మేమనగా, పెద్దవారుగ నుండుట వారి దురదృష్ట మని నుడివీరి. కట్టాములోని మగవారి నందరిని తమవద్దకుపిలిపించి, వారిలోకొందరిని అరెస్టుజేయుటవ్యాపారమేనని, వీరుబలికిరి. ఉరేస్తాభములను బజారులో కట్టించుటకు వీరే కాంకులు. ఇట్టి వృత్తాంతములను చదువుచున్నపుడు, మన మేతెల్లమున నున్నామను సందియము బాధించక మానదు.

వ్యవసాయసభ

వ్యవసాయ సంఘమువారు పూసాగుందు సోమవారమునుండియు సమావేశ మగుచున్నారు. ఇంతవరకును వ్యవసాయశాఖ మూలమున దేశమునందు తగినంత యభివృద్ధి జరిగియుండలేదు. హిందూదేశమునకు సరికొండ వద్దతులకు తగిన ప్రోత్సాహ మొకదానియండ లేదు. కావున తగినంత కార్యములు వ్యవసాయదారులకు తగినంత మోకదీసియుట గానియును. ఇతరులగా నీటివనదులకు బాగుచేసి దెబ్బలను బాగుచేసిన గాని విస్తారపు పంటలు ఉవరి, కుంకులు లుట్టోసి యుచున్నారు. వ్యవసాయమున దానివృద్ధి తే, బోవు చే, సంగ్రామ సమయమున భారతీయులు ఆవు బాధచే పీడింబడియుండిరి పూసాగుందు సరికొండలో, జరిగిన చర్చలను తీర్మానములును, సర్వవివరములను వ్యవసాయాభివృద్ధి కేంద్రవ కుటంచునో తెచ్చి పిలువేరున్నది ఒంగోలు కుట్రలు దేశము నుండి విశేషముగ ఎదురతి యగుటవలన, కుట్ర బాధి క్షీణించుచున్నదను సభిప్రాయ మెల్లడలవ్యాపించియున్నది ఆభిప్రాయమునకునుగట్టుబడి, పూర్వపు మందలికపు కుట్రు లిపుడా ప్రాంతముల గానియునులేదు. కుట్రబాధిక్షీణించిపిమ్మట, వ్యవసాయముభివృద్ధి జెందవరకు. విదేశముల కెటుటి జేయుటవలన, కుట్రబాధి క్షీణించెనా లేదా యను ప్రశ్ననిసభ వారు యోచించి, లేదని నిర్ణయించిరి. వ్యవసాయ శాఖవారి యభిప్రాయమునకు ప్రజాభిప్రాయముభిన్నముగనున్నదని, తెలియుటకు ప్రజల వీరిషయమై తమకుభిప్రాయములను తెలిపి, కుట్రబాధి క్షీణతను నివారణజేయుట యవసరము. ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యులగు సర్ క్లాడ్ హిల్ గారాసభలో నిచ్చిన యపన్యాస మొక కుట్రు విషయము గూర్చి వివరించుచున్నది. వ్యవసాయ మికముందు, మంత్రుల హస్తములలోనికి బోవుచు కాన, వ్యవసాయ శాఖోద్యోగులు వారికింద బనిచేయుటకు సంసిద్ధులుగ నుండవలెనని యూరపీయనులను వీరు హెచ్చరించిరి. సర్ క్లాడ్ హిల్లగారి హితమును, ఉన్నతాధికారులగు యూరపీయనులు శిరసావహించి పరిశీలించునో, సంస్కరణములు నెచ్చుదిగ జరిగిపోవును. వీరి ప్రవర్తన మెటులుండునో మున్నుండు జూడవలసియున్నది.

ఆధునిక సర్వస్వమును మైసూరు

ప్రభుత్వమువారు గొంపించుట. ఇదివఱకుఁ బ్రకటించబడిన సంపుటములకు రు 900-0-0 లను, ఇతముందుఁ బ్రకటించబడు ఒక్కొక సంపుటమునకు రు 300-0-0 ల చొప్పునను బహుమతి యిచ్చుటకుఁ దీర్మానించి మైసూరు ప్రభుత్వమువారు ఆధునిక సర్వస్వమును గొరవించిరని తెల్పుటకు మేమంతయు సంతసించుచున్నారము. విజ్ఞానసర్వస్వ సంపాదకులగు కొమర్రాజు లక్ష్మణరావుపంతులుగారు వ్యయ ప్రయాసలకోర్చి, భాషాభివృద్ధికై తమకేంద్రీయ భారబోయుచున్న సంగతి పాతకులెల్లరకు వికడమే. వారికి ఆధునికముండి తగిన ప్రోత్సాహమంతవరకు గలుగలేదు. మైసూరు ప్రభుత్వమువారి యాదార్యము

సుగ్రసిద్ధమే. వారువిజ్ఞాన వ్యాప్తికై సలుపుచున్న ప్రయత్నములు ప్రశంసార్హములు. తమరాజ్యము నందలి ప్రతిష్ఠాకరలకే గాక, అన్నిరాష్ట్రపు ప్రతిష్ఠాకరలకుగూడ సాయపడుట, వారి విశాల భావముకు నిర్దోషముగ చున్నది. హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకును, ఆంధ్రవిజ్ఞానసర్వస్వమునకును మైసూరు ప్రభుత్వమువారి సహాయము, వారియభిమానమును వేనోళ్లజాలుచున్నది ఆంధ్రులీ నిదగ్గరముగాంచియెందు, లక్ష్మణరావు పంతులగారికి తగిన ప్రోత్సాహ మొసగి, భాషాసేవయొనర్చుగోరుచున్నారము. మనదొరతనమువారుగూడ భాషాభివృద్ధికిటుల ప్రోత్సాహ మొసగుట యవసరమని వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు. వారెంతవరకు మైసూరు ప్రభుత్వమువారి మార్గము నవలంబించెదరో జూడవలసియున్నది.

సంస్కరణపుచట్టము

సంస్కరణముల చట్టములో జేర్చబడిన సవరణలపై ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును తెలిపెదగా యు, సిడ్కోహాము ప్రభువుగారు ప్రభువులసభలో నడిగిరి. వీరి యుద్దేశము సాంస్కరికశాసన మొకను కొంతకాలమువరకు సభము కాకుంక జేరువలయునట, సర్వీసాదాయము సింహా ప్రభువుగారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము కట్టిగాదిక, శాసనము త్వరితో నగునని తెలియగలదు. కాంగ్రెసుసభ గూఢచోరులనే, శాసనము గావించుట కాంగ్రెసుప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించెదరు.

కాంగ్రెసుసభ: మితవాదులు

కాంగ్రెసుసభకు సర్వోన్నత ఆఫ్ ఇండియా సంఘపు సభ్యులు వెకలవరని ప్రయోగపడినది. మిగిలిన మితవాదులు వీరి మార్గము నవలంబించెదరా?

సర్ బెజుమిన్ రాబర్టులుగారు జనవరి 20-న తేదీని ఢిల్లీకి దక్షిణాఫ్రికా కుట్రుకుగూర్చి హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారిలో బాలోచన చేసెదరు.

దక్షిణాఫ్రికా కుట్రుకు ప్రత్యేక కుట్రులకంటె బాపాకు కుట్రులును మరొన్ని వస్తువులును లాంకామైర బాటికంటె ప్రత్యేకముగ చూడుటచే నడచి జనుట వాటికి ఎక్కువక కొనుచున్నారని సర్ ఆక్లండు గెడ్డిను గారు ప్రజలసభలో చెప్పిరి.

గ్లాసు క్లీవ్ కుట్రు తిరుగుపూలునుండి కొలంబోకేకును మార్గచక్రమున విడుదలజేసి, అది మిగిలిపోవుచుండును చూచి దానివైపుకు వారికుట్రు చూచి విడచి, బోపలి కుట్రులందును సురక్షింపబడిరి.

ఆనరబ్లీ థూర్స్లీ, ఆనరబ్లీ సారచంద్రాను దిసంగారు, శే మ్మిడ్ మెహతా, దాక్టరు వైత్రేకు, జయరాంబాను వంటివారము మొదలుగాగలవారు రెండు కుండల కంటె ఎక్కువ మంది సింధుదేశప్రతిఘటన ఆచుకనము కాంగ్రెసున కేకుచున్నాడు.

మరణవార్త.— రామచంద్రప్రసం తాలూకా గంగవరం శాపురములను, శేకాభిమానులు, శార్యలోచన కుటుంబములకును శేమాని బుద్ధి సర్వసాయము గారు స్వగృహమున 12-వ నవంబరు 1919-వ తేదీన రాత్రి 11 గంటలకు స్వగృహలెడని తెలియకయ్యు చున్నది.

ధర్మవైద్యాశ్రమము:— కాకినాడ శాలాకా పల్లి పాలెం గ్రామమున ఆయుర్వేదవైద్యులు మనుజులకు సత్వ శారాయణము ద్వారాచే స్థాపింపబడిన ధర్మవైద్యాశ్రమము యొక్క పంచవ వార్షికోత్సవము రాబోవు జనవరి నెలలో జలుపుటకు నిశ్చయింప బడినది.

హంటరు సంఘము

గురువారము

లాహోరు, డిసెంబరు 4:—బుధవారమునాడు కర్నూలు జిల్లా గౌరవనీయులు ముగిసిన గురువారమునాడు తిరిగి విచారణచేసిరి. వారిని జగత్పూర్వముగాను ప్రశ్నింప నిట్లు జవాబుచెప్పిరి:—అయిదవ ప్రశ్న:—గౌరవనీయులారా గౌరవనీయులైన వారలకు క్రింది ప్రశ్నలకు కొన్ని కుండలను బ్రదర్శించితిరి. బట్టలను తీసివేసితిరి. వాస్తవములను తీసివేసితిరి. ఇదిలా తేలి వారు తిరిగి ప్రశ్నలనువనియూ తేలియెడల ఆస్తిని వేలమువేయూ దుమనియూ నేను చేసిన ఉత్తరువును జేక భూమిలో నలుగురికిని తెలియజేయు చాడెంచితిరి. కాని దానిని వాస్తవములతో క్రమబద్ధపరచలేదు. సాక్షిమేయియూ తీసివేసెను. కాని వారు పట్టములతోలేరిని నాకు తెలిసి యి. అంతచాలున. ఒక ద్వార పట్టమునుండి పోలేను. నందల కొరిమిండి లేచిపోయిరి. వారికి సంగతి తెలుపుటని బంధువులకు కోరితిమి. బంధువులు వారికి తెలిపిరి తద్వారా నాకు బట్ట తీయడము

అప్పుడు జరల బాలోగారు హంటరు క్రమపు సర్వే కింది యిట్లు తెలిపిరి:—సాక్షిమేయి నయ్యగారు అతడు తన క్రిందికి తీసివేసి పరిశీలించుచున్నాడు. ఎన్నికలమునైనను సాక్షిమేయి లేదు. కాని అతడు నేరమును కాదు.

అప్పుడు హంటరు క్రమపునకు జగత్పూర్వముగాను గౌరవనీయుల జరిగెను కాని హంటరు క్రమపు వాటిలో నేను చెప్పినదియు కచ్చితముగ వినిపించలేదు. జరల బాలో గారు పట్టముల యొక్క నయ్యదానిని వారికి నట్లుం దెను. చివరకు జగత్పూర్వముగాను చెప్పిరి: సాక్షిమేయి న దంతి నేనంగీకరింప చాలను. వారు సత్యమును చెప్పట లేదు నే ననుట లేదు. కాని సాక్షిమేయి దానిలోని యధార్థ మును విచారించుటకు ధర్మము.

కెవ్రెక హంటరుగారు చెప్పినదానికి:—నేను చేసిన కార్యవిధానము నంగీకరించిన నయ్యయింటిని. ఆలక్ష్యములేకుం ద విడిచివేయటము అల్లరులకర్తవ్యముగాను భావించితి ని. శ్రీమంతులకు తెలిపితిని పోయినందున కేరెని నేను విచార జచేయలేదు. మున్నెండులలో సంబంధించిన కేసులను, ప్రకా శాంతికి భంగకరములైన విషయములకు మాత్రము నేను విచారణచేసితిని.

వందేర జగత్పూర్వముగాను:—మిమ్ముల నభి:ందిం చుచు వివరిత క్రమమును సమర్పించుటయే నా యొరైనకవి త్యము చెప్పి నుచుందిరా?

సాక్షి:—అవును కవిత్వము చెప్పిపొడి.

వందేర నారాయణగారు:—ఒకరిని కట్టుకొని మీద గ్గరకు తీసికొనివచ్చినప్పుడు వారికి కవిత్వమువచ్చునని తెలిసి మీరట్లు దిగితిరి కదా? “నరే నామిద కవిత్వము చెప్పిడి మిమ్మును విడిచివేయెదను”

అందరకు తక్కువని నవ్వ నాంధ్రి చి. విచారణ నంపుపు సభ్యులకుడ వారిలో నవ్వెరి.

సాక్షి:—నాకు నవ్వ నప్పుడు “అవును అట్లే చేసితిని” నడిచెను.

వందేర నారాయణ:—ఒక మహమ్మదీయు డేవోతకపు చేసినందున మీరెరిని గుఱుము చేయించితిరా?

తిరిగి నలుగురు నవ్వ నారంభించిరి.

సాక్షి:—అట్లు తెలియజెప్పెను:—నేను చేయవలెను కాని ఒకడు నైపుణ్యముగ దగ్గరపడి చెక్కిమీద కూర్చుం డి తలపు తెచ్చుకొని యుం దెను. అతనికి ప్రమా దము లేకుండ చేయుటకై యుయొక ప్రత్యేకములో నిలుపు యంద జెట్టితిని.

సాక్షి:—అట్లు తెలిపెను:—నాకు వైద్యకాముల కొన్ని యుత్తరువుల నుచేసిరి. తక్కినవారిలో మృత్యుము నామికి తోచియు చే యుచుంటిని. నేను చేసినట్లు నిర్దిష్టముల కనుగుణముగ నుత్త రువులు ప్రకటించితిని. ప్రజలు తలతో భూమిని స్పృశ పరచును నని నేను తలపడితిని జరల బాలో మనస్సులు పాకి కల్లవుని యుత్తరువు చేసినట్లుండునని నేను భావించలేను. కరస్సునం చనియెడల యేమి కేసు చేయదునో ఆలోచింపలేదు. అప్పటికే మి తోచి యుచునో అట్లు ఆజ్ఞాపించియందును. దగ్గరనుం డిన నాని విడిచివేయి తలపడితిని యుండును.

సాక్షి:—కానూనూ:—నరే జరిపించి ప్రజలలో ఏమి యున్నదిచిరిని సుల్తాను అహమ్మదు గారు క్రమింప తన

మనస్సులో నన్ను దంతము చెప్పివేసితిని ని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. దానికి క్రమింపము చెప్ప మని అహమ్మదుగారు కోరిరి. సాక్షి వైఖరిని చూచియెడల మరల నందరిని సభ్యు పుట్టించునని తోచెను. సాక్షి యిట్లు చెప్ప వొడగె. వారందరూ ఇష్టపడిరి చెప్పితిని. వారు క్రిందికి తగిలెను తోచుకొని నాభావం. వారు భయముచే నట్లు చేసిరి తలపను. నిరం తకుని చూచివచ్చుచు చేసినట్లు చేయలేదు: నేను ప్రజల దగ్గరకు వారిలో కలిసి మెలసి యుంటిని.

సుల్తాను అహమ్మదు:—మీరు మంచి నిరంకుశులే.

సాక్షి:—అట్లు చెప్పెను:—మున్నెండు యుత్తరువులనే యిచ్చెడి.

ప్ర:—ఇంకా గౌరవనీయులకును మున్నెండులా సంబంధము కానూ:—ప్రజలు మున్నెండులా తెలుపలేక పోయి రని మీభావమా?

ఉ:—కాదు కాదు.

వందేర:—క్రమింప సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:—నేను కానూనూ నచ్చుప్పటికి నిర్దిష్టములు చల్లకదెను. కాని ప్రజ లు క్రమింపయిరి.

కర్నూలు మాజీయగారు.

తెప్పి నెండు కర్నూలుగారు గారు తనవార సాక్షిమి యిరి. వారు 12-వ తేదీని కానూనూనవచ్చి వైదికాధికారము నహించిరి. 16-వ తేదీని హేనుగారువచ్చి అధ్యక్షమున స్వీకరించువరకు మాజీయగారు పట్టాధికారము చేలాయించిరి

హంటరు గారు క్రమింప సాక్షి కానూనూనవచ్చిన సంగ తులకు వివరించెను. వారిట్లు ఇంకను తెలిపిరి:—పట్టమును కొక విధానమున చేయగాని బొంబుల ను చేయలేదు. అంతవరకును చేసిన దురంతములకు ప్రజలు వగచినట్లు లేదు గ్రామములమీదకు వెళ్లి పోలేను వారకమానించినవారిని పట్టు కొనుటలను ప్రయోజనము కలిగెను. విద్యార్థు లల్లరులలో కలిగించుకొనిరి తెలిపెను. అందుచేత వారిలో కొందరిని కొరదాలలో కొట్టివేయమని నిర్ణయించితిరి. వారిలో నాకునరకు విడిచివేయ తక్కినవారి యందర కొట్టివేయి. వైద్యుడు దగ్గర నుండెను. సాక్షులచే గుర్తుపట్టియ నిమిత్త ము పుకమును పరిశీలించిని విడిచివేయి వారిలో కొందరి నక్కడనే కట్టుకొనిరి. ఆరుగురువరకును వారిని సాక్షులు గుర్తించుచుండిరి. రైలువే స్టేషను కిరతల వొడ్డి నోక దానిని కట్టి పట్టుకొనిన వారిని అందులో పెట్టిరి. కగలు పోలేను వారు ను రాత్రి వైదికము కావలయుండెడి. 180 మందికంటె యె త్తువరకుండిని అందులో పెట్టలేను. వారికి కాకలసింక స్థల ముండెను. వైద్యుడు కూడ నుండెను. కొందరి చేతులకు ఆర దండలుల నేసి పోలేను వారు లాహోరుకు తీసికొ:పోయిరి.

రా కినుగారి:—సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:—నేను కానూ నునకు వెళ్లినప్పుడు నిర్దిష్టములు వివరముగ నుండెను. విద్యా ర్థులలో పెద్దవారిని యేరి కొట్టివేయితిని. వారు నేరమునకి యుం దె:కర్తరలేను. వారు పెద్దవారైయి:డిన చాలును. అట్టిని జరుగుట చాలదురదృష్టము.

నరే చియన్నా:—నెట్లయ్యెను గారికి సాక్షి యిట్లు చెప్పెను నేను కానూనూనవచ్చి రాకప్పుడు ఫిరోజుపురములో నుండిని. అంతకుపూర్వము నేను కానూనూ వెళ్లి యుండలేను. కాని అయూరుమీదుగ వెళ్లి యుండిని.

ప్ర:—మీరు ప్రాని దాఖలు చేసిన రిపోర్టులో కానూనూ చాలకాలమునుండి రాజప్రమామునకు చేరువడినదని చెప్పితిరి. అట్లునకు ఆధార మున్నదా?

ఉ:—నేను మొదటివేరాలో చెప్పియే యుంటిని. నేను విని యట్లు వ్రాసితిని.

ప్ర:—మీకెవరు చెప్పిరి?

ఉ:—అక్రమము నేను సమాధానము చెప్పదలచుకో లేను. నేను వింటిని. నేను వ్రాసిన దానికంటె యెక్కువ చె ప్పెను.

ప్ర:—సంఘమువారి దగ్గర నిడివరకు కానూనూ ఉద్యో గులు కొందరు పట్టములలో రాజకీయాంధోళనములేదని చెప్పి రి. వారిట్లు చెప్పయింద మీరట్లు చెప్పట ఆశ్చర్యకరముగ నున్నది. మీరింకను ఇట్లే తలచెదరా?

ఉ:—ఈ క్రమము నేను సమాధానము చెప్పెను.

నరే చియన్నా:—గారు తిరిగి ప్రశ్నింప మొదటివేరా చూచుకొనునని సాక్షి తెలిపి కొందరు చెప్పుగానిని వ్రాశిన నిచెప్పెను.

అప్పుడు హంటరు క్రమపు నెట్లయ్యెను గారి విడిచి ఏదో చెప్పిరి. నెట్లయ్యెను గా రానిన నున్నెండులా క్రమిం పలేను.

నరే చియన్నా:—కట్టములలోని కొందరు గవర్న మెంటుకు విషయముగ నున్నారని మీరు వ్రాసిరి దీనిని గురించి కూడ మీరువివరిం వ్రాసిరి కాదా?

ఉ:—అవును వివరిం వ్రాసితిని

ప్ర:—కర్నూలు గారు మీకు తెలిసియుండును. ఈ డరు గవర్న మెంటువారికి చాలతోడ్పడిరి. ఒకరు షెర్షోఫ్ ను గారి కుటుంబమును రక్షించుటకు సాధనములైరి.

ఉ:—అవును.

అట్లు జరిగినప్పుడు కూడ పూర్వార్థి ప్రాముఖ్యమునూకూ కొరా యనియెడుగ సాక్షి నెట్లయ్యెను గారిని క్రమింపి ప్టిడ రులు అట్లుయు లేకుండ చేసిరాయు యడిగెను.

చియన్నా:—నేనుమీరుగూ క్రమింపకు సమాధానము చెప్పవలె లేను.

సాక్షి:—నరే మీరడిగిన క్రమింపకు నేను సమాధాన ము చెప్పెను.

చియన్నా:—గారు హంటరు క్రమపు గారిలో:—అరిని బలవంతపెట్టి చెప్పించలేదు. అరిని గవర్న మెంటు వారు నూచుకొనలయును.

సాక్షి:—చియన్నా:—11 వ తేదీ వరకును దుకాణ ములకు కట్టలేదు.

ఉ:—దుకాణములకు కట్టలేదు.

ప్ర:—కానూనూనవచ్చి పంపిన హంటరులకు అన్యత సరపు కర్తవ్యము డెప్పు చెల్లింపలేదని మీరింక చెప్పవచ్చరా?

ఉ:—దానికూడ నేను వినియే వ్రాసితిని. నేను వ్రాసినదానికి ఆధారములేను. మున్నెండులా ప్రకటనలకు కొంద రు పెద్దయెడలయి:డ్ల గోడల కిరించుచుని మీరు ఆజ్ఞా పించిరి ఆందోళకు లనగా మీయుద్దేశ మేమిటని చియన్నా: గారు అడిగిరి. ఇంగ్లీషు నిఘంటువులో నాదమునకుండిన యధామేయని సాక్షి బదులు చెప్పెను.

చియన్నా:—గారు — ఎవరిని మీయుద్దేశము.

సాక్షి:—ఇంగ్లీషు సరిగ నే యంగనుచున్నాడే.

చియన్నా:—ఇంగ్లీషు సరిగ లేదని నేను నూచింప లేదు.

సాక్షి:—నేను అక్కడ చెప్పినదానికంటె భిన్నము గ నేను చెప్పదలచలేను. నరే చియన్నా:గారు. అక్కడ స్పష్టముగ నున్నది. ఆందోళకు లనగా ఎవరైన కావచ్చును.

హంటరు క్రమపు గారు సాక్షి:—ఆందోళకు లనగా మీరుచువులో నేమియే యుద్దేశములదా?

సాక్షి:—గవర్న మెంటుకు కృతీరేకముగ నాందోళ నము చేయువారు.

నరే చియన్నా:—గవర్న మెంటుకు కృతీరేకముగ నాందోళనము చేయువారనగా మీరు యుద్దేశ మేమిటి?

సాక్షి:—మూటలనునగాని ముయిరర చేప్పలనగాని గవర్న మెంటు వారి కార్యములకు కృతీరేకముగ నుండువారు.

నరే చియన్నా:—నా ప్రసిద్ధులగు నాందోళకు లయిం డగోడలకు ఆక్రమకుల నతిసుంచుచుని మీరు క్రమపు చేసిరి. అక్కడ ఆందోళకు లనగా నెవరో మీరు విప్పిచెప్పిరా?

సాక్షి:—లేకు చెప్పులేదు.

నరే చియన్నా:—అట్టి ప్టి పొందినవారనగా నెవరు?

సాక్షి:—గవర్న మెంటువారి కార్యములకు నసంతృప్తి పొందిన వారు.

నరే చియన్నా:—ప్రీడరులందరి యిండ్లకు నిర్ణయించి క్రమకులను కట్టిరా?

సాక్షి:—నాకు తెలియదు. నానుత్తరువును వారిట్లు పొలిందిగో తెలియదు.

నరే చియన్నా:—ఎవరి యిండ్లకై నోటీసులుకట్టిగో ఆనోటీసులను విడిచివేయకుండ నుండుటకై వారికి నేని జప్తు చేయించుచును ఉత్తరువుచేయించి యిరా? మీరు నోటీసులు గ చెప్పిరా కిభితపూర్వముగ తెలిసిరా?

సాక్షి:—ఎట్లుచేసిన నేమి?

నరే చియన్నా:—కర్నూలుగారు సమాధానము చెప్పే డగ్గతి యిదిగాదు సభ్యులు క్రమింపి:వచ్చుదు సమాధానము చెప్పేవిధ మడికాదు.

చియన్నా:—గారు తిరిగి అక్రమము చేయడిగి. నోటీమా టను చెప్పెనో, కిభితపూర్వముగ ప్రకటించెనో సాక్షికి తెలి యదు.

ప్ర:—నోటీసులను వింత కూడదు. చింటిలే క్రించె డమని యున్నది కదా? ఆకు యి:మిటో మీరు నూచించిరా?

ఉ:—నేనుచేసినవారిని మున్నెండులా కొర్రుగారు విచారించెదరు.

నరే చియన్నా:—మరి ఎవరో ఆనోటీసులు వింత పారచేసినప్పుడు ఇంటి యజమానిని క్రించెదలసిన డే? యా సాక్షి:—అవును.

నరే చియన్నా:—ఇవి న్యాయముగ నున్నాదా.

సాక్షి:— అవును.

విజ్ఞాన:— మీరొక పేజీ చెప్పును.

సాక్షి:— అవును అట్లే చెప్పెను.

సాక్షి యొక స్థితి చెప్పి దొడగెను:— పెద్దవారిని యేరి కొట్టింది. వారు పెద్దవారుగ నుండుట దురదృష్టము నేను చేసింది బాగానేయున్నది. గుర్తు పట్టుటకు మగవారి నందరిని పిలిపించితిమి వారిలో కొందరిని పట్టుకొంటిమి. వారిని లాహోరుకు తండ్రి. వారిచేతులకు త్రాళ్లుగట్టిలో ఆరడు దములు వేసిలో తెలియదు. వారు ప్రమాదమును కలిగించెదరిని కలదితిని. వారివలన చిట్కలు పడదలచులోలేను. వారి యెడల చేసింది బాగానేయున్నది.

సాక్షి యిట్లు చెప్పినదంగన:— ఏప్రిల్ 25-న లేని లాహోరునుండి కొందరుచిచ్చి ఉరి స్తంభములను మే 8-న లేదని పాతుట కారణించిరి-న లేదని తీసివారవేసిరి. వానిని పాతు విషముపై లాహోరు కమ్యునికను నాలోచించలేదు. ఎక్కడ పాలించవలెనో మాత్రము సంతరించిరి. కినినుగారు నాలో వారి యుద్ధములను చెప్పిరి.

విజ్ఞాన:— మీరు కినినుగారి అధికారము క్రింద లేను.

సాక్షి:— (హంటుకు ప్రభువు న ద్వేషి) అయ్యో ఈ (కత్తి యిక్కడ నుండు) అలేను

సర్ విజ్ఞాన:— మీరు కినినుగారి అధికారముక్రింద నుండిన కలచుచున్నారా?

సాక్షి:— లేదు.

సర్ విజ్ఞాన:— వారియుద్ధములకు మీరు లోబడి లేదు కదా?

సాక్షి:— లేదు.

సర్ విజ్ఞాన:— ఉరి స్తంభముల నెందుకు పాలించ నలయునో మీరడిగిరా?

సాక్షి:— లేదు.

సర్ విజ్ఞాన:— వారియుద్ధ కేమిటి?

సాక్షి:— కామూరులో కినినుగారిని ఉరి తీయుటకు.

సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:— ముగ్గులు లాగు అకనడించి ఉరితీయ వేసివారిని బహిరంగముగ ఉరితీయుట ఆచార మే కినినుగారు ఉరి స్తంభములకు పాతమని ఉత్తరువు చేయలేదు. పంజాబు గవర్నరు మెంటువారు త్రివిధ చేసి. పంజాబు గవర్నరు మెంటువారే సర్వమును చేసిరి. కమ్యునికను యేనో కారణముచే ఉరి స్తంభములనుతీసి వారవేయమని ఉత్తరువు చేసెను. వెలూరునకు నీలిగతులు వచ్చుచున్నది. ముగ్గులు లాగు (పయోగించిన తరువా) నీలిగతులు వాగుపడెను.

తరువాత పండిత జగత్పాణి, నుల్లావ (అనామ్యుడు గార్లు సాక్షిని పరిక్షించిరి

ప్రీతరు మోహనలాల్ గారు తరువాతి సాక్ష్యమిచ్చిరి: వారి సాక్ష్యముయొన తరువాతి సభ్యులు వాటికి విచారణ విరమించిరి.

శుక్రవారము

లాహోరు, దిసెంబరు 5.- శేషకొందరు సాక్షులను విచారించిరి. వారిసాక్ష్యముతో కామూరు అల్లురులకు సంబంధించిన విచారణ ముగిసెను. వేన చాళువుల పూర్వములే విచారణ ముగిసెను ప్రజలు వచ్చుటలేదు. నేడు ఆరంభము నందు తెల్లవెంటు వెలూనె గారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారు ఏప్రిల్ 12-న లేదని ఫిరోజ్ పురము నుండి రైలుమీద రాగా కామూరులో మూకలు కొట్టిరి. మూకలు రైలుమీద కడి, గొట్టి ఇద్దరు నైనులను చంపుటకు చేసినచున్నము మున్నగు విషయములను సాక్షి వివరించెను. క్రయాణికు తనకు మూకలకు శోపము కలిగించలేదు. రైలు ను నె కకు తీసికొని పామ్యుని కోర్టులో చెప్పగ 500 గజముల దూరము తీసికొనిపోయి ఆవెను. కట్టా. మీద నేటియో అడ్డుమున్నదని గాడ్డు చెప్పెను. గాడ్డుకు అల్లరి మూకలో నుం బంధమున్నదని సాక్షికి లోచెను.

మెర్సోనుగారు

నీళ్లులు ఇంటును లాకింగు ఇనప్పెక్కున మెర్సోను గారు రైలులో గెనుభారత్తోను, కుటుంబముతోను ప్రయాణము చేయుచుండెను. వారు తరువాతి సాక్ష్యమిచ్చిరి రైలు 500 గ జముల దూరములో వాగిన నోడవే భారతీయు లందరు రైలుకిగి వెల్లి పోయిరి. బండి కెనుక 2 వేల మంది గుమరూడియుండిరి. భారతీయు ప్రయాణికులు కొందరి సాహాయ్యముతో సాక్షి తప్పించుకొనిన సంగతు

లను వివరించెను. వారు ఒక గుడిసెలలో వాగుకొనిరి. మూకలు అక్కడకు వచ్చిపడెను. వాని వారిని వారింపి ప్రీతరు గులాను మొహిద్దీనుగారు పంపివేసిరి. ఒకటి రెండుగంటలు వారాగుడిసెలో నుండిన తరువాతి కైరుస్తీకు ఇంటికి తీసి కొనిపోయెను.

కైరుస్తీకు గారు.

(టాకెలి గు ఇనప్పెక్కున కైరుస్తీకుగారు తరువాతి సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారు ఫిరోజ్ పురము నుండి వచ్చిన రైలు మీదకు వచ్చిరి. మెర్సోను గారు చెప్పినసంగతులను వారు బలపరచిరి.

రైసరుగారు.

డి. సి. ఎక్స్ కైసరుగారు తరువాతి సాక్ష్యమిచ్చిరి. కామూరు ప్రేమను ఉద్యోగులు అల్లరిచేసిగి దివమున వనిలేను కుండ్రునుండి వారు ఫిరోజ్ పురమునకు వర్తమానముపంపి తెలుపలేదు. రెండు నిమిషములలో వారు వార్తను తండ్రిచేరచ్చును. వారిని ఆడిగినపుడునూడ మొదట కేమియు చెప్పలేదు. తరువాత వారు కొందరు ముద్దాయిలను గుర్తించిరి.

తారాసింగుగారు

కామూరులో నడిపెంటు ప్రేమను ముద్దరుగ నుండిన తారాసింగుగారు తరువాతి సాక్ష్యమిచ్చిరి. అల్లరిచేసిన కర్త మామూలు తెలిసి సాక్షి ప్రేమనుకు వెళ్ళిచూచెను. మూకలుకర్తములు పరులకొట్టిరి. మూకలో 2 వేలరుండివరకును జనము కలరు తెలిగొప్పుడుంక్రముకు తీసి పారవేయటవలన వార్త పంపుటకు పీ య కా క పోయెను. దానిమీద గవర్నరుమెంటు తెలిగొప్పు ఆఫీసుకు వెల్లి చూచి తిని. కాని తీగెలను నరికివేయటవలన ముక్రములుండినను లాభము లేకపోయెను. అన్నిని చచ్చునట్లుటకు ప్రేమను ఉద్యోగులు చాలా కంటాలు జడిరి. మూకలు చంపవలదిన యెడల విశాపితు నలన తీసికొని పామ్యుని ప్రేమను ముద్దరుగ కొందరు చెప్పినట్లు అనామ్యుముమీద వారిలో కొందరిని కట్టుకొనిరి.

అనంతరాంగారు

మునిసిపలు కమ్యునికను అనంతరామగారు తరువాతి సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారు తనూ సీలు వాడక చేప్పిరి లోనుండగ మూకలు వచ్చివడిరి. మూకలు కేకలువెట్టి రాళ్ల కచ్చి అగ్గరాజ్యములేదని అరచెను. వారిమీద ప్రాణికువారు తుపాకులు వేసిరి. ఇదివరకు కామూరులో రాజకీయాంగోళము లేదు. కట్టెములలో పుట్టలేదు. అకస్మాత్తుగ నల్లన తెలుగుకు జగనో విరమాత్మునకే యెను.

ముగ్గులు లాగు యెంకి కల మనదరురు భావించుచున్నారని విజ్ఞానగారు అనుగగా సాక్షిచెప్పును రాజనీలీయం దలిరచావును రాజులకే తెలియవలయునని క్రయ్యైతర మిచ్చి. కది పడిచాన లోనా లకనరచని తరువాతి విషయ కొనె.

బావా కారకసింగుగారు.

సోలీకు నవికన్నెక్కున బావాకారక సింగుగారు తమ వారి సాక్ష్యమిచ్చిరాను తనూకలవాడక చేప్పి మిద్దెమీద నుండగ మూకలు వచ్చినచెప్పెను. వెల్లి పొల్లని మూకలకు సాక్షి చెప్పెను సాక్షిని క్రిందకుడిగవచ్చి తనలో చేరవనిమూక చెప్పెను. అమూకలో వాళ్ళుకల నాయకు తెనకును లేదు. చట్టుట్లు గ్రామములవారు కొందరు నేరములచేసి పోయి కొని.

మజా బేగుగారు.

కట్టిలోని ఆవరీ మేస్త్రేయ మజాబేగుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. కట్టిలో జరిగిన కల్లులకు గురించి వాడతెలిసిరి. ఏప్రిల్ 4-న లేదని దగ్గరాను అనుకర్తు ఆవర్తకరమునుండి వచ్చి ఉపన్యాసము లిచ్చెను పట్టుకములో గౌరవము గలవాడు ప్రభుధక్తి సారాములై యుండిరి.

ఆంధ్రటిలో కుక్రవాంమునకు విచారణ ముగిసెను.

రేపు తిగి విచారణ జరుగును.

ఒక సకరణ

పాంటు కమ్యుటీ యెగుట కన్నులు ప్రాంత బాగ్గున గారు సాక్ష్యమిచ్చుచు తనకు మహమ్మదీయులు ఆవరణ ముగిగారి నాయకత్వము క్రిందకు, హింతువులు, విరోపియులను విందుచేసిరి చెప్పియుండెను. మహమ్మదీయులుగాని సాఫీగారుగాని విందుచే తుదదని అసానీయేటెట్లు తెలుసువారు తెలుపుచున్నార. మదరా వారియ విందుచేయగా సాఫీగారు వెల్లిరి. ఆ విందు బాగ్గునగారి గౌరవాగ్గును జరిపిరి.

స్థానికాది వార్తలు

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:— వైకళవాడు రేపు సాయంకాలము 5-80 గంటలకు విజ్ఞానము పురమందిరమున 'లక-కుశ' నాటకమును వెంటటెగిరాగా గారి యాజమాన మక్రింద ప్రదర్శించెదరు.

సంగీతసభ, తిరువళి క్షేత్ర:— రేపు ఆదివారము సాయంకాలము 4-80 గంటలకు క్రీతుతి రాజలక్ష్మి నాటకాల చలనచిత్రము నెం 1 చక్కసాయుగు నాననినోకము గానిండును.

దక్షిణహిందూ దేశ బ్రహ్మ సమాజము:— రేపు ఆదివారము సాయంకాలము 8 గంటలకు అన్నాపిల్లెనది నెం 97 రా ఉపాసనా మందిరమున కె. మానుమరరావు గారు భగవద్రాధర గానిండు యువశోభించెదరు.

మదరాసు ప్రావిన్సి యల్. కాంగ్రెస్ కమిటీ:— కాగ్యునిర్వాహక సంఘమునాడు ఎల్లుడి సోమవార్యో సాయంకాలము 5-15 గంటలకు మహాజనభా మందిరమున సమావేశమయ్యెదరు.

సివిల్ సప్లయ నోటీసు:— పంజాబు నుండి అనరాణ తెప్పించుటకు దరకాన్లు లిదనరకే విశేషముగా కచ్చిక వనియు ఇకమీద అట్టిదరఖాస్తు లంగీకరింపవలెననియు దైక క్షుణ్ణ గాడు ప్రకటించి వాడు.

ధర్మశాస్త్ర ప్రవచనసభ:— ఈ సభ ఆదివారమున కెంబుకెట్టివీధి శ్రీ రాములవారిదేవాలయమున రేపు 8 గంటలకు పచ్చయప్పకళాశాల మొదటి సంస్కృత కంతులగు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీకృతాంజ్ఞా వారామునిశాస్త్రులవారిరెల్ల మను స్మృతిని పురస్కరింపబడును.

చెంచయ్య, చెక్రయ్య శ్రేష్ఠిగార్లకు విందు:— నిన్నటి దినము గోఖలేనామలో వీరికి విందుగవడెను. ఆ సమయమున అన్ని కక్షములవారును విందు విచ్చేసిరి. ఇతర రాయబాడులగా నత్యయ్య, రంగస్వామిచిత్తయ్యగారు, పి. పి. రామస్వామిచిత్తయ్యగారు విచ్చేసిరి. రామస్వామిచిత్తయ్యగారు అగ్రాజవాధిపతియైన బహింపి, అతనిని లిద్దరుజేసిక శేవ ను కొనియాడిరి. చెక్రయ్య శ్రేష్ఠిగారును, చెంచయ్యగారును తమ కొనగిన గౌరవమునకు కుండముల నొసగుచు, బాతీయ తివరము శుభిర్గుప్పించి, స్వర్గక్తివై నావారపరమయ్యుండునని న భుజులను చెంచుకొంది. వారుపుకను పుచ్చురాలాలంపుగు రైస పిమ్మట, వారికిని, ఆసక్తుకుని కంకరము ల్పూజుబడెను. ఆంధ్రటిలో సభ ముగిసెను.

బెల్లూజిల్లాలు - ఒక సవరణ:— ఈజ్జి క్రింద వే జ్జికోవోబ యు దింపబడిన వ్యాసములో "పింగళి క్రిమి:ల్ వ్యాజ్యములలో గుంటూరునుండలను ఆక్రమణము జరింపయి చున్నది.....నంభుకు జట్టిమాదివయ్యల గుంటూరులో నూటికి 90 మంతుల జనమును, గోవానలో 67 మంతులను, కృష్ణలో 66 మంతులను వ్యాజ్యములు వేసికొని బడము లాడుచున్నార" అని వ్రాసితిని. ఇది శిష్ట బెల్లూ వ్రాసినందునకై చదునకుల మన్నింపవలయును. గుంటూరులో 90 జనల కొకటియు, గోవానలో 65 జనల కొకటియు, కృష్ణలో 65 జనల కొకటియు వ్యాజ్యములు గలవు. కాబట్టి గుంటూరునందల విముఖిలోను చాలమేలు. గోవానకి కృష్ణానందలంబుండే వ్యాజ్యములు వేసికొనునారు ఆధిక నుగ గలరు. — 3. నారాయణరావు.

నూర్మయ్యగారు హత్య కేసు:— బాంబాయి నైస్ కోర్టువారి రాలోపు క్రిమిము నమనలో జనవరి 26 న వేదిన ఈ కేసు మరల విచారింపబడును. ఈ సాన సి గంపట్టి మైక న జమిందారుని బామింపై విమరణలవనకర కోర్ గా ముఖ్య న్యాయమూర్తి సర్ వాగ్గును మెక్కి మోడ్ గారు ఇల్లు ఉత్తరు విచ్చిరి. ఆ ప్రాగ్గును చాతీకువారి కాళుదనలో బాంబాయికి తీసికొని అతని కల్లితక్రమలకును, ఆంధ్రటిగి కాగ్యుదర్శికి నక్క గించవలయును. సోలీసులను ఘాతాశయముగా తల్లికం క్రులతిగ నతి బాగయూకతో నాయునుడలలయును; అతడు వై వారితో ఉత్తర ప్రభుత్వముల నడతకుండ నానవల యును. ఆక్రమణని వెంటనే కంపలనననని శ్రీ చక్రక్తి గారి క్లాగ్గు మదరాసు ప్రభుత్వమువారికి గ్రామ కల యును.

Post Box No. 8, Madras.

Board of Agriculture. Thursday's Session.

PUSA, December 4.

The meeting of the Board of Agriculture resumed today. The first subject taken up was the possibility of improving (a) forecasts, (b) final statistics of the area and the yield of crops in India with special reference to the recommendations in Chapter 17 of the Cotton Committee's reports. This subject was in the first instance referred to a Committee consisting, among others, Mr. E. Noyce (Chairman), Mr. Fiedlay Sharras, Director of Statistics, and Mr. H.A. Lindsay, Director-General of Commercial Intelligence, who submitted a lengthy report. They accepted the recommendation of the Cotton Committee that the work of submitting estimates of outturn should everywhere be handed over to the Agriculture Department. They however thought the figures of outturn and estimate of the conditions on which the estimates of outturn were based must continue to be supplied by the Land Revenue or Record Department. With regard to the figures of area the Committee was of opinion that the areas and cotton and under each of the most important mixtures should be returned separately. In regard to normal yield per acre on which of course all forecasts of outturn must be based, they were on the whole not in favour of the advancement of crop cutting experiments. They agreed with Mr. Stuart that an attempt should be made to ascertain the total actual yield by collection and detailed study of statistics of the movement by rail or sea, of manufacture or of any process, such as ginning and of the estimates of local consumption. As for the manner in which the figures of average yield should be utilized for the purpose of the forecast they disagreed with the Cotton Committee for they believed that it would be useless to try to impose upon the primary reporting agencies the meaning of the term normal and its equivalent. They would rather leave the Fatwari or similar reporting agency to their traditional methods and would accept Mr. Stuart's formula for working out the forecast. The average seasonal factor would be the average of the ten preceding years. The Committee were unable to agree with Mr. Stuart that the dates of the provincial forecast should be fixed for each province to suit local conditions and that All-India forecasts should be monthly summaries of such of the provincial forecasts as have been issued up to date. They strongly supported the proposal that all forecasts should be subjected to careful detailed examination in the light of the actuals. The figures in each forecast should be compared not with the figures in the corresponding forecasts of the previous year as at present, but with previous forecasts of the same year and the final forecast of the previous year. They approved generally the recommendation of the Cotton Committee that more use should be made in regard to the figures of outturn of non-official agencies such as large firms, large landholders and ginning factories. They also agreed with the Cotton Committee that an officer of the standing of an Assistant Director of Agriculture should be attached to all provincial agricultural departments for compiling and scrutinizing agricultural statistics. They also accepted the recommendation that a fifth and final forecast of cotton should be issued in April and strongly supported the recommendation for compulsory submission of returns of cotton ginned and pressed by the ginning and pressing factories, but were of opinion that the returns of unpressed cotton received by the spinning mills should also be made compulsory. In conclusion they warned the Board against the danger of estimates prepared for statistical reasons being coloured by questions of suspension and revision of revenue.

Mr. Noyce, in introducing the Sub-Committee's report remarked that they could not agree with the Cotton Committee's recommendations in all points, because the Cotton Committee dealt with one crop only. A lengthy and interesting debate followed on the subject. Mr. Jacob Director of Agriculture, Punjab suggested that the Board should recommend the possibility of improving forecasts of the area under certain crops by introducing aeroplane photography. A resolution to that effect was adopted.

Agricultural Machinery.

The next subject taken up for consideration was whether any special measures were necessary with regard to initiation or control of extensive experiments with agricultural power machinery, with special reference to motor ploughs and tractors. The report of the sub-committee on the subject, over which Mr. M. Swiney, Director of Agriculture, Assam presided, stated that immediate steps should be taken to enable the agricultural department to exercise some control over the designing of tractors and their implements so as to make them suitable to the varying conditions of India as at present the makers of implements had no central authority in India to whom to apply or look to for suitable advice in detail in designing these implements for Indian conditions and consequently the general public was likely to be exploited by the selling agents. The committee, therefore, recommended that an agricultural engineer with practical agricultural experience should be appointed at Pusa and be furnished with the necessary establishment and workshop to deal with this problem and to recommend and to criticize all types of tractors and implements offered for sale in India, and that he should be placed in a position to cause the makers to realize that unless they conformed with the recommendations based on the results of his tests with their tractors and implements, the department would not recommend or use them. This officer would serve as a most essential link between the agricultural department in India and tractor outfit manufacturers. In view of the extreme urgency of tackling this question before the country was flooded with unsuitable types of tractors and implements the Board adopted the report with the recommendation that a section of agricultural engineering should be established in Pusa with staff and necessary equipment to deal with agricultural machinery and tractors.

The Board then adjourned for lunch.

Improvement of Tillage.

At the afternoon meeting the Board considered the question that in view of poor average of outturns obtained in India to considerable extent due to be of inferior tillage implements, what steps, if any, should be taken to encourage the manufacture of improved implements in this country on a large scale. The recommendation of the sub-committee was that the plough being the most important tillage implement the

question of adoption of iron ploughs to Indian conditions should receive immediate attention as lack of such designs was a serious obstacle in the way of introduction of improved ploughs on a large scale. Much greater amount of experimental work remained to be done with regard to other tillage implements. They strongly recommended the employment of an agricultural engineer in each province who should devote his whole time to the work of designing and testing agricultural implements and should possess the necessary qualifications. The Board adopted the report with the recommendation that such engineers should be members of agricultural service and not of industrial service as recommended by the Commission's Report.

Disorders Enquiry Committee. Kasur Disturbances. Enquiry Nearing the End.

LAHORE, December 5.

With the examination of quite a large number of witnesses to-day the Hunter Committee has neared the end of their enquiry into the Kasur disturbances. The falling of public attendance at the Town Hall continues. This may partly be ascribed to the disappearance of a number of chairs unintentionally damaged by the people who attempted to follow the evidence in days gone by from the rear end of the hall by performing gymnastic feats on them. There is quite a small exhibition of broken chairs in one corner on the verandah of the hall.

L. MALONEY.

When the committee reassembled to-day Lt. Maloney who was a passenger by the Ferozepore train which was attacked by the mob on arrival at Kasur on the 12th April gave evidence. He narrated at length the attack on the train, the murder of two British soldiers, the attempted murder of two British soldiers, the attempted murder of other Europeans and the details connected with their escape. He said that no provocation was offered to the mob by the passengers. When the situation was becoming threatening Mr. Sherborne and family who were in the train were naturally excited and asked the guard to take the train back from the place where it had come to a halt some five hundred yards away from the station. The guard declined saying that the line was not clear. Witness formed the impression that the guard was directly concerned in the whole business. He was absolutely callous.

Mr. Sherborne.

Mr. Sherborne, signal interlocking Inspector N. W. Railway, who was travelling in the train with his wife and family on the day of the disturbances was the next witness. He said that the train pulled up some five hundred yards away from the station at a distant signal. This was not usual. He saw all Indian passengers leave the train and discovered a mob of about 2000 people in front. Witness then described his escape with the help of an Indian fellow passenger and two soldiers to an adjoining hut where the crowd attempted to attack him and his family. The crowd was however persuaded to go away by Mr. Ghulam Mohiuddin, Pleader. He and his family remained in the hut for a couple of hours and were then taken by Mr. Khairuddin, his Indian fellow passenger, who assisted in his escape to the hut to his (Khairuddin's) house in an adjoining village. Later on the Deputy Superintendent of Police came and rescued them and took them to his own bungalow. Witness learnt that the information of the occurrences had only been sent to Lahore, and Ferozepore being nearer, he hastened off to that place to summon military aid with which he returned. In the afternoon the mob had been dispersed by the Police.

Mr. KHARUDIN.

Mr. Khairudin, Travelling Inspector, N. W. Railway, was the next witness. He said that he was travelling by the Ferozepore train which was attacked and corroborated Mr. Sherborne in main details and expressed the opinion that there was an organized conspiracy behind these disturbances.

BY SIR CHIMANLAL SETALVAD.

Questioned by Sir Chimanlal Setalvad on this point witness said he could give no further details on which he based his opinion and referred Sir Chimanlal to the Government for information.

MR. RAYNER.

Mr. Rayner, D. T. S., N. W. Railway, Ferozepore, was the next witness. Questioned by Lord Hunter witness said that the Kasur station staff were most inactive on the day of the disturbances. They took no trouble to wire and inform Ferozepore of the trouble before it was too late. They could have got through a message in two seconds. On the 11th he passed through Kasur and his staff never told him about the trouble etc, which they certainly must have been aware of. In the beginning the Kasur staff absolutely refused to give any information whatever, but later on they identified some of the accused persons. No pressure was used in this direction.

Mr. Tahar Singh, Assistant Station Master, Kasur next gave evidence. He said that he was at his quarters on the morning of the disturbances at the station and on getting news of it he hastened to the station reaching there at about 10 o'clock. He said the railway wagon was already on the line and discovered that glasses had been broken and various other damage done. The mob consisted of about two thousand persons. He tried to get off a message but found the telegraph instrument had been taken of the wires. He proceeded to the Government Telegraph office in order to see if he could send off a message there and found the instruments were not working the wires having been cut somewhere. The station staff tried to put down the fire and in his opinion it was impossible for them to have prevented the crowd from mischief. Some of the staff at Kasur were arrested on the allegation that they asked the mob to take Europeans out of the station if they wanted to kill them.

MR. ANANT RAM.

Mr. Anant Ram, Municipal Commissioner, Kasur was the next. He said he was inside Tahsil in the town when the mob came and attempted to attack it. The mob was not at all under control. Officials attempted to get the mob away but they would not disperse and started throwing stones and shouting. There was no British raj. Eventually the mob was fired upon. But

for the firing it would have not dispersed. By the time the troops arrived in the afternoon things had quieted down. He attributed the restoration of peace to the presence of military and the proclamation of Martial Law. Kasur had not been the centre of political activity before. He knew the existence of no conspiracy in the town and God alone knew the reason for the sudden manifestation.

BY SIR CHIMANLAL SETALVAD.

In reply to Sir Chimanlal Setalvad who asked witness for how long Martial Law was necessary witness declared amidst laughter that the secret of statesmanship was known only to King. Pressed further he said ten or fifteen days would have been sufficient. He expressed the opinion that after the recent experience of Martial Law regime there was not likely to be any further trouble at Kasur.

BAWA KHARAK SINGH.

Bawa Kharak Singh, Sub-Inspector of Police, was the next witness. He said that he was on the terrace of the Tahsil when the mob surrounded it. He asked the mob to disperse but the people in the crowd asked him to come down and join them. The mob started throwing stones and in order to frighten them and also to give alarm to other officers he fired three rifle and three pistol shots in the air. There was no responsible officer present to give order to fire on the crowd. The Deputy Superintendent eventually arrived and gave orders to fire and the mob began dispersing. The crowd at the Tahsil consisted of town people and villagers in equal number. He saw no responsible leader heading them. People of some of the villages surrounding Kasur did commit crimes and looting.

Mr. SHUJA BEG.

Mr. Shuja Beg Honorary Magistrate, Patti, was the last witness of the day. He narrated the happenings at Patti, the rioting that took place there, the burning of wire destruction of railway lines etc. He said on the 4th, April, one Durga Das who had subsequently been convicted by the Special Tribunal came from Amritsar and delivered a lecture at Patti which had a pernicious effect. The main and respectable population of the city was loyal.

The committee adjourned till to-morrow.

(REUTERS)

Lord Meston in the House.

LONDON, December 3.

Lord Meston took his seat in the House of Lords to-day. He was introduced by Lord Incheape and Lord Macdonnell.

French Republican Presidency

M. Clemenceau's Urged to Accept.

LONDON, December 3.

A telegram to the "Morning Post" from Paris says:—Many of M. Clemenceau's friends are urging him to accept nomination for the Presidency of the Republic. The "Matin" says, M. Clemenceau has abandoned that intention of visiting Egypt and India in February.

Professor Keiths Letter re High Court Jurisdiction over Ministers.

Sir E. Chamier's Reply.

LONDON, December 3.

Sir E. Chamier writes to the "Times" in connection with Professor Keiths letter and says that the scope of Section 110 is much more limited than first appears. He suggests that it would be unwise at this stage to eliminate a provision, which only places Ministers and Members of the Executive Council in the same position as regards amenability to Courts. He points out that the Section leaves untouched the jurisdiction of the High Court in cases of treason and felony and does not touch the jurisdiction of Magistrates, respecting cases similar to misdemeanours in English Law, nor does it touch Criminal Appellate jurisdiction of High Courts.

The Section refers only to original Criminal jurisdiction of the High Court established by Letters Patent and therefore does not touch the jurisdiction of the Court of Session in Scotland, which are empowered to try all offences by Non Europeans and it is not likely that any Ministers will be Europeans. The Chamber does not think that owing to the provisions of Sections 127 Ministers will be in more favourable position than Members of the Executive Councils.

LONDON, December 3.

Prince Firouz Nour El Dounch was the guest of Persia society at the banquet at Savoy hotel this evening.

Persian Prince Entertained.

There was a distinguished gathering including Mr. Bryce, who declared in speech that Persia had shown by her schools of intellectual, religious and philosophical thought, that she was not yet exhausted.

Britain looked to Persia's strength and independence as one of the assets of British future in the East. They were glad Persia was being delivered from Turkey, who were a dangerous enemy. He added that Russia had no business in the south of Caucasus.

వివాదాస్పదమైన రామచంద్రాపుర పంచాయితీ

నాటికి స్వాతంత్ర్యము, ఏమియు:— నిర్మితముగా ప్రాంత

కావడం 5 సంవత్సరములకు పూర్వమునుండి ప్రాంతముగా ప్రాంత

రావు పంచాయితీగా నిర్మితముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

పంచాయితీగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా ప్రాంతముగా

Russia

Russia and the Allies.

Litvinoff's Demands Excessive.

LONDON, December 2. COPENHAGEN:—The prospect of a speedy termination to the Conference between O'Grady and Litvinoff is not bright, owing to the far-reaching character of Litvinoff's demands. His object is apparently the removal of the blockade, concerning which the British Government will presumably consider it necessary to consult the Allies. The Conference is thus at a deadlock until the British Government has reached a decision and communicated its instructions to O'Grady. The question of peace must almost inevitably have come up at least indirectly in the discussions between O'Grady and Litvinoff, for Peace is involved in the blockade question but Reuter understands that the subject has hitherto not been formally raised by Litvinoff.

America

The U. S. Budget.

Big Sum for Debt Interest.

LONDON, December 1. WASHINGTON:—The Congress opened to-day and the Secretary to the Treasury presented estimates for 1921 totalling five billion dollars. The principal items were Army 989 million dollars Navy 542 million dollars, and annual interest on war debt 1,917 million dollars.

U. S. Coal Troubles.

Consumption Restricted.

LONDON, December 1. WASHINGTON:—The war time restriction on the consumption of coal has been restored for the duration of the strike and supplies will only be furnished for transport, administrative, and household purposes.

A New Conference Opened.

The second Industrial Conference, summoned by President Wilson with a view to harmonising capital and labour, has opened.

American Politics.

President's Message to Congress.

LONDON, December 2. WASHINGTON:—President Wilson, in a message to the Congress, recommends the establishment of the budget system. He states that the Peace Treaty will be discussed in a separate message. The President recommends legislation to combat the high cost of living, the Labour unrest and Radicalism, and recommends readjustment to a Peace time basis. The message further urges readjustment of the Tariff system, in order to conform to the fact that the United States is the world's greatest Capitalist. The President declares that Government must reorganise collective bargaining for humane objects. Labour must not be treated as a commodity. Workmen's right to strike is inviolate and no Government ought to interfere with it, but it has a predominant right to protect all its people against challenge to any class. The message sternly warns Extremists against direct action in pursuance of their demands.

American Peace Delegation.

Departure Postponed.

LONDON, December 2. PARIS:—The American Peace Delegation has postponed its departure, owing, it is believed, to the failure of Germany to sign the Protocol. It is stated, on excellent authority, that America is equally interested with other powers in this matter. Despite the non-ratification of the Treaty the Supreme Council has decided not to introduce the Fiume question into the Hungarian Peace Treaty thus eliminating the Italians and the Yugoslavs' objections to signature.

Bunkering of Foreign Vessels.

To be Discontinued.

LONDON, December 3. NEW YORK:—Bunkering of Foreign ships will be discontinued in all ports as from December 5th.

Germany

Repatriation of War Prisoners.

Germany's Complaint.

LONDON, December 2. PARIS:—Replying to the Allied Note of the 15th November, the President of the German Delegation on the 26th November handed M. Clemenceau a note complaining that in spite of the satisfaction Germany had given regarding the delivery of coal and for the murder of the French Sergeant in Berlin, the repatriation of German war prisoners had not yet been effected.

Allied Reply.

LONDON, December 3. PARIS:—Replying to the German Note of complaint against the Allied failure to repatriate German war prisoners the Allied Note declares that the agreement advancing the date of application of the Treaty concerning prisoners, was conditional upon Germany fulfilling the Armistice conditions and was suspended on account of non fulfilment. The note refutes the German charges and declares that the German Government is endeavouring to excite public opinion against the Allies, as regards war prisoners. Referring to the question of punishment of criminals the Note says that Germany must not expect to re-enter the community of Nations unless she fulfils her obligations.

German Public Opinion Arraigned.

LONDON, December 2. PARIS:—The tone of the Allied Note in reply to the German Note is very sharp. It eloquently describes the ravages in France and Belgium, expressing profound astonishment that German public opinion is

still so little conscious of its responsibilities as not to demand itself just punishment for crimes committed and at the criminals with neither enough courage nor enough patriotism to come freely before the bar of judgment and defend their conduct and facilitate the fulfilment of their country's pledges.

German Submarines.

To be Broken up.

LONDON, December 3. PARIS:—The Supreme Council has decided that all German submarines shall be broken up, except ten to be allotted to France.

General Mackensen Released.

LONDON, December 2. VIENNA:—General Mackensen, who has been released from internment, has arrived here on his way to Germany.

Sailing of German Tugs.

Intension of Officers.

LONDON, December 2. German tugs have been allowed to sail from Dover. The Officers on board state that they are going to South America to tow Home interned German vessels.

Pro Monarchism in Bavaria.

LONDON, December 2. BERLIN:—A message from Munich states that the Royalist party formed a meeting of four hundred and sent a message of loyalty to the ex King.

German Military Organisations.

Allies Demand Suppression.

LONDON, December 2. PARIS:—The Supreme Council has adopted a resolution of Marshal Foch calling on Germany to suppress military organisations which have been formed contrary to the terms of the Treaty.

Egypt

Egyptian Disorders.

Soldiers Still Fired On.

LONDON, December 2. CAIRO:—Two more shots have been fired at British Soldiers. There were no casualties.

Egyptian Disorders.

Total Casualties.

LONDON, December 2. In the House of Commons, at question time, Mr. Harmsworth stated in connection with the Egyptian disorders that the total casualties, from November 16th up to the present, were 13 Egyptians killed and 87 wounded. The majority of casualties occurred prior to the intervention of the troops to restore order.

Ireland

Murders in Ireland.

Big Reward for Detection.

LONDON, December 2. The Lord Lieutenant of Ireland is offering a reward of five thousand pounds for the detection of the murderers of a policeman in Dublin recently.

Italy

The Italian Chamber.

A Governmental Reverse

LONDON, December 2. ROME:—Ex-premier Orlando, Governmental candidate has been defeated by Socialist Lazzari, by 251 votes to 143, for the Presidency of the Chamber.

General Strike in Italy.

Collision with the Police.

LONDON, December 2. ROME:—In consequence of certain unexplained incidents in Rome, the general strike has been declared. In Rome, Milan and Florence stoppage is complete. The strike has given occasion for patriotic demonstrations everywhere. There have been no disturbances except in Milan, where two demonstrators were killed in collision with the police.

D'Annunzio's Forces.

Movement Checked.

LONDON, December 2. According to a Belgrade telegram, Italy has informed the South Slav Government that, in accordance with instructions from the Peace Conference, it will prevent D'Annunzio's forces from advancing on Spalato.

Australia

Labour Politics.

In Australia.

LONDON, December 2. MELBOURNE:—The Northern Coalminers' ballot has resulted in favour of a six-hour working day and the abolition of the contract system. Government has accepted the Board of Trade's estimate of a living wage at 77 shillings a week which means an additional payment of two and a half millions annually to State employees. Government has dropped the Children's Maintenance Bill, owing to the vital amendments introduced in the Legislative Council.

Belgium

Federation of Societies.

Notable Absentees.

LONDON, December 2. BRUSSELS:—The Assembly of National Societies for the League of Nations opened here to-day. Sixteen Nations were represented. The United States and Germany are notable absentees. The Committee decided to recommend Brussels as the seat of the Federation of Societies.

Spain

Resignation of the Spanish Cabinet.

LONDON, December 2. MADRID:—The Spanish Cabinet has resigned.

Mexico

A Mexican Regiment Attacked.

By Genl. Villa's Men.

LONDON, December 2. EL PASO:—In revenge for the execution of General Angeles, one thousand soldiers under General Villa attacked the 18th Mexican Regiment, North of Santa Rosalia and massacred 674, only to escaping.

General

LONDON, December 2. Replying to Capt. Hacking in the House of Commons Mr. Churchill said, instructions had been cabled to Mesopotamia that men whose release was overdue must be sent home by the first available steamships. All 1914 men in India had been warned for embarkation for Home, but the majority had already embarked. All 1915 men due had embarked homeward by the third week in November.

PEKING, December 2. The Russian Minister has protested against China's cancellation of Sino-Russian agreements of 1912, 1913 and 1915. The Minister declares that Russia maintains her right to determine her attitude as soon as the All-Russian Government is recognised.

LONDON, December 2. The Suez Canal dues for ships in Ballast are being reduced to six francs per ton as from March 1st next.

LONDON, December 2. It transpires that "Clan Maclean" struck a submerged rock.

LONDON, December 2. At a meeting of the Anglo-Persian Oil Company a unanimous resolution was passed in favour of increasing the capital of the Company to £20,000,000. £3,000,000 of new cumulative 4 per cent. pound Sterling Preference Shares are now being offered at twenty-three shillings each, and £4,000,000 new ordinary shares of which the Government will take two-thirds, and the Burma Oil Company one third, also £2,600,000 of five per cent. first debentures are being offered at 85 for considerable extensions in Persia, completion of refineries in Swansea provision of liquid fuel, installations in all important ports and acquisition of tank steamers. The Company's profits for 1918-1919 were over £2,000,000.

[ASSOCIATED PRESS.]
Bengal Local Boards.
Conference in Calcutta

CALCUTTA, December 4. A Conference of representatives of District Boards in Bengal was held to-day at Government House, H. E. Lord Ronaldsday, in opening the Conference, said:—Last year the Government invited five District Boards to elect their own non official Chairman and have now decided to extend this system to fifteen other districts. The Government is considering the draft of a Public Health bill giving powers to District Boards to enable them to give effect to sanitary measures. They have further drafted a Bill entitled the Bengal Agriculture and Sanitary Improvement Bill to take the place of the existing Sanitary Drainage Act.

The Newington Tragedy.

BOMBAY, December 5. In connection with the Newington murder case which will be tried at the next Criminal Sessions, Bombay High Court, on the 26th January, an application for bail was made yesterday before Sir Norman Macleod, Chief Justice in Chambers, on behalf of the minor Zaminadar of Singampatti, the approver in the case. Mr. Davar appeared for the applicant, and the Hon'ble Mr. M. Bahadurji, Advocate-General, instructed by the Public Prosecutor, appeared for the Crown. His Lordship made the following order:—The approver should be brought down in custody to Bombay and then handed over to his parents and his Private Secretary. The parents should undertake to keep him under police surveillance and not allow him to communicate or correspond with outsiders. The Clerk of the Crown should communicate with the Government of Madras to request that the approver be sent down at once.

The "Servant of India" writes:—In view of the fact that Mr. Sastri joined the Congress last year, the President and members of the Servants of India Society generally are strongly in favour of attendance at the Amritsar Congress.

Nawab Sir Syed Shamsul Hudha been unanimously elected President of the forthcoming session of the All-India Mahomedan Educational Conference to be held at Khairpur Mirs. The dates fixed for the Conference are the 27th, 28th and 29th instant.

దేలదేలు.

సజ్జ సితగతులు.

[ఆ. నారాయణరావు గారు]

ఆంధ్రప్రదేశ్ నందు గోదావరి, కృష్ణ, గుంటూరు వంటలను మిగిలిన మండలములలో కల్లు భాగ్యంబునందుక వను నొక ప్రతీతి కలదు. కాని, ఈ మండలముల స్థితిగతులు కొంచెము లాకు వివరించి ఏ ఆశ్చర్యకరమగు ననేది మిగిలిన దేలదేలులోకి వచ్చుచున్నది.

తేలదేలు ప్రదేశమునందే మండలములు ముద్రాపకు చేయబడుచున్నది. గోదావరిలో 89.5 వంతులు పురుషులు, 98.5 వంతులు స్త్రీలును, కృష్ణలో 88.7 వంతులు పురుషులు, 93.4 వంతులు స్త్రీలును, అక్షాంశము మిగిలిన వారు. కృష్ణజిల్లాలో గోదావరి జిల్లాలో కన్న విద్యాభివృద్ధి కొంచెము అధికముగ నున్నది. మొన్న మొన్నటికంటే గోదావరి మండలమువారే ర బ్యాంకు బేరసాదులను ప్రధానస్థానముల హించుచు వచ్చిరి. మన కాసునిర్మాణభవనములను నహించిన వారిలో నగరజ్యోతి గోదావరి మండలమువారే. ఇప్పుడు కృష్ణ మండలమున నివసించుచున్నది, దివ్యబ్రహ్మదేవుల మోచర్ల రామచంద్రరావు వంటలగుడు గోదావరి మండలమువారే. కేలము సంఖ్యల యాధిక్యములను ప్రయోజన మేమియు గానరాదు. కృష్ణల అధికత మన ప్రజలయందును, అనగూల్యోపాయముల నాచరణమునకు దీనికొనవచ్చుటకై ప్రయత్నించుచుండెను. దానికి గావలసిన నిర్మాణము కేలములకుండెను గలదు. ఇప్పుడు కృష్ణ మండలము ప్రాముఖ్యమునకు వచ్చుచున్న దనట సుశ్రద్ధము.

ఈ మూడు జిల్లాలోన వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తి. గోదావరి జిల్లాలో నూటికి 70 వంతులు, కృష్ణలో 78.6 వంతులు, గుంటూరులో 71.6 వంతులు వ్యవసాయము నాధారపడియున్నది. ఇటుల వ్యవసాయము ప్రధానమగు పరిణామమునకు నడియించిన చాలకంటే ప్రాచీనపద్ధతుల ననుసరించుచు జరుగుచున్నది వ్యవసాయములకు నిర్మాణ మేమియు లేదు. గుంటూరు మేరకమైలకు క్రింది క్రింది గున్నది. నొక్కొక్క మేరకకట్టయొక్క 6 గట్టు విస్తీర్ణము 6.5 యొక్కరములకంటే కలదు. ఇక గోదావరి, కృష్ణ మండలములందు 5.9 యొక్కరములు, 4.88 యొక్కరములు చొప్పున ఉన్నది. ఈ యంతేలకట్టి మన మూడు మండలములందు మేరకమైలలో కృష్ణ మండలమే కడపటి స్థానము నహించుచున్నది. పట్టాల విస్తీర్ణమునకట్టి మతముక ముఖ్యమైన యము తెలియుచున్నది. ఏమనగా, మన వ్యవసాయదారులలో విశేషముమంది ఉన్న కట్టదారులే కాని పెద్దకట్టదారులు కారని. సేవ్యము క్రిందకు భూమిలో స్వయముగా వ్యవసాయము చేసికొన రయుతులు విశేషము గుంటూరు మండలమునందే యున్నది. మిగిలిన కృష్ణ మండలమునందు, గోదావరి మండలములలో కన్న నడకము. ఇప్పుడు సేవ్యము చేయువారు గుంటూరులో 8.1 వంతులు, కృష్ణలో 12.2 వంతులు, గోదావరిలో 16.9 వంతులు గలరు. గోదావరి మండలమున స్వయముగా వ్యవసాయము చేసికొనవారి సంఖ్యయు, ఇప్పుడు దీనికిని సేవ్యము చేయువారి సంఖ్యయు దాదాపు సమముగా నున్నది. ఈ సంగతులకట్టి, కృష్ణ మండలములో కన్న గోదావరిలో భూస్వాములు వ్యవసాయమునందలి మతముకట్టి నవలం బించుచున్నారని కాని, లేదా కట్టజములకు లేచిపోవుచున్నారని కాని, లేదా యేమియును చేయకుండ కూడుచుండుచున్నారని కాని, స్పష్టమగుచున్నది. వ్యవసాయము సంబంధించిన కంట కవులు పద్ధతిని వ్యవసాయము జరుగుచోట వ్యవసాయ భివృద్ధికి తగిన మార్పులు తీసుకొని, ఇప్పుడు పద్ధతియందు వైపు భూమిని బలపరచుకొని భూస్వామి క్షేమ కృత్తియే కాదు సామాన్యమయము. పండితన పండకపోయిన, కట్టు లడిచుకొని నియమనియించును. ఇప్పుడు దారుడు భూస్వామియొక్క బానిసగా మెలగలెనియుండును. గుంటూరు లో భూస్వామియే తన భూమిని చున్న కొనుచుండుటకే అధికమనియు తక్కువ అనకుండుముగా నుండుటకు పీఠికలు.

గోదావరి జిల్లాలోను సేవ్యము క్రిందకు భూమి 31 వంతులు, కృష్ణలో 40.5 వంతులు భూమికి 19 వంతులు, కృష్ణలో 42.8 వంతులు భూమికి

29. కేలములకు కలదు. ఏమండలమునందే మిగిలిన వారి కేలములకు కలదు. ఏమండలమునందే మిగిలిన వారి నాంద్ర కేలములకు కలదు. ఏమండలమునందే మిగిలిన వారి నను జనసంఖ్యను జూచిగో గోదావరి జిల్లాలో 16,52,859 మందియు, కృష్ణలో 19,97,885 మందియు, గుంటూరులో 16,97,887 మందియు, 1911 సంవత్సరపు జనాభా లెక్క ప్రకారము కలదు. వ్యవసాయము చేసే దీనిమారు గోదావరి మండలమునందు కృష్ణ, గుంటూరు మండలములలో కన్న తక్కువ నున్నది. అక్కడ నీ రెండు జిల్లాలో కన్న వ్యవసాయపు మూలీ లభికముగా నుండుట విచిత్రమైన అధికస్థితికి దార్యము. గుంటూరు, కృష్ణ మండలములలో కన్న గోదావరిలో నెక్కువ భూమి కాని, జనసంఖ్య కాని, లేచిపోయినది. మూలీ వారి అధికముగా నుండుటకే భాగ్యము కన్న దాని ద్వారా నవలం బించువారే అధికముగ నావ్వారని చెప్పవచ్చును. స్థిరాస్థితి క భావన గూర్చి యోచించిగో గుంటూరునకు గోదావరిని భేదము కనుపరచుటలేదు. ఈ రోజులు మనయుతుల దాగ్రహమునకే నిదర్శనములు.

ప్రకారము విషయమున గుంటూరు, కృష్ణ మండలములు మిక్కిలి హిందూత్వమునందున్నది. గుంటూరులో, కృష్ణ లోను జనసంఖ్యకన్న, మృత్యువునకు గురైన సంఖ్యయే అధికముగ కలదు. కాని ఈ మూడు జిల్లాలోను గుంటూరు మండలమునందే జనసంఖ్య అధికముగ నుండుట విచిత్రముగ నున్నది. అటులే మరణసంఖ్యయు అధికమే యగుటకట్టి యామూటిలోను గుంటూరు మండలమే అనారోగ్య ప్రదేశముగ నెప్పుడును. ఇట్టి మరణసంఖ్య అధికముగా నుండుటకు మేరక కారణము కాదు. కేలము నివారించినది వ్యాధులకలనే యెందులో మృత్యువునకు గురైనవారు. కడపటి సంవత్సరము క జ్వరములకు గోదావరిలో 16,168 మందియు, గుంటూరు లో 18,202 మందియు, కృష్ణలో 18,544 మందియు, మృత్యువునకు వైరి. కలరా మొదల విశేషముగ పీడించుచున్నది. రక్త విలేవనములు, డిఫ్టెరియా, ధమకు వ్యాధులు అధికముగ నున్నది. ఈ విలేవ వ్యాధులన్నియు గోదావరి గుంటూరు మండలములందు కన్న కృష్ణయందు కడపటికంటే నుండుట కోచియును. మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నందు కర్నూలు, కడప మండలములందు జ్వరములకు చిహ్నములకంటే విచిత్రమైనది విచిత్రమైనది లేదు.

మరణవ్యాధులందు వైద్యములు లేకుండుట వలన చికిత్స చేయించుకొన్న వారి సంఖ్య గుంటూరు మండలమునందే అధికముగ నున్నది. ఇందులకు నీ వ్యాధి గుంటూరు వారిలో నెక్కువగ నున్నదని యాధికమేమి లేదు. గోదావరి వారిలో చికిత్సకు లేకుండుటకు. అయినను నొక సవాయి రోగముకై గోదావరిలో 8289 మందియు, కృష్ణలో 2756 మందియు, గుంటూరులో 2664 మందియు, వైద్యులయందు లో నొక ధిసేర జేసిరి. నెక్కువగ విషయమున గోదావరిలో 1557 మందియు, కృష్ణలో 2756 మందియు, గుంటూరులో 2248 మందియు, నొక ధిసేర జేసినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఈ రెండు వ్యాధులకును బాధపడుకొనుట, అయి దిగా నుండుకై రాష్ట్రములందు వివాహమున కర్మము గలది. కాని, మనదేశమునందే వ్యాధి నొకరు తగిలించుకొని ఆశీసులకు వ్యాధిపత జేయుచున్నారని. ఇది మిక్కిలి యశ్రమము. త్రాగుడు విషయమున కన్న మండలము అగ్రస్థానము నహించుచున్నది. తేలదేల సారాయములకై గోదావరిలో 7,81,558 యాశ్రయములు, గుంటూరులో 20,847 యాశ్రయములు, కృష్ణలో 14,64,207 యాశ్రయములు అదానము నుచున్నది. విశేష సారాయము విషయమున గోదావరి మండలము మొదటి దిగా నున్నది. పట్టమందు మిక్కిలి మృత్యువ్యాధులయొక్క యుపయోగము గోదావరి మండలమునందును భింకుయొక్క యుపయోగము గుంటూరులోను అధికము.

సివిల్ క్రిమిల్ వ్యాధ్యులలో గుంటూరు మండలము అగ్రస్థానము నహించుచున్నది. గ్రామ మనగలు కోర్టులలోను, సివిల్ కోర్టులలోను క్రిందటి సంవత్సరము కృష్ణలో 80,089 యును, గోదావరిలో 21,524 యును, గుంటూరులో 18,989 యును, వ్యాధ్యులు తేలదేలది. జనసంఖ్యకు బట్టి చూచిన యెడల గుంటూరులో నూటికి 90 వంతుల జనమును, గోదావరిలో 67 వంతులు, కృష్ణలో 66 వంతులు వ్యాధ్యులు చేసికొని జగడము లాడుచున్నది. క్రిమిల్ కేసులందును నీ మూడు జిల్లాలు మొదటి నుండు లేదు. క్రిందటి సంవత్సరము కృష్ణలో 16,701 యును, గోదావరిలో 12,248 యును, గుంటూరులో 10,806 యును వ్యాధ్యులు జరిగిన. వ్యాధ్యులతో బాటు నేరములు కూడ కృష్ణ గోదావరి మం

డలములందు మిగిలిన వారి నెక్కువగ నున్నది. రాజధానియందు కల్లు కృష్ణలో జరుగుచున్న నేరములు మిగిలిన కృష్ణలో జరుగుట లేదు. 1916, 17, 18 యా మూడు సంవత్సరములందు కృష్ణ మండలమే అగ్రస్థానము నహించుచున్నది. ఇట్లు చెప్పటకే కృష్ణ వ్యాధ్యులకు ఫట్టినిచ్చినాడు. సామాన్యపు దొంగదములు విశేషము, కన్నపు దొంగదములకు లెక్కలేదు. వ్యాధ్యులు సంబంధించి సంకీర్ణము మన మూడు జిల్లాలలోను గుంటూరు అగ్రస్థానమునకు నున్నది. కృష్ణ మండలమున కనువుల దొంగ దేను కూడ కడపటి. నేరముల మేరక జిల్లాలలో కన్న దేలదేలు లోని కలెందు విశేషముగా నుండుటకు కారణ మేమి? ఈ నేరములకు కారణము దాగ్రహము అభావము? లేక అలవాట? మన దేలదేలు జిల్లాలవారు సంస్కారము సంస్కరణము అని యెలా మించుచు న్నారు. మనము మానవ ప్రవృత్తి మార్పులే పోయినను, పరిస్థితులకులకు చెడిపోవుచు న్నివారిని సంస్కరింపగలము. వైరి విలేవలకు వ్యవహారము లన్నిటియందుకు మనము నూటుపడి ప్రకాశి ప్రాయమున మా ర్యోజును నిచ్చుచు మన సంస్కరణము కలుగజాలదు.

నారాయణ శతకము.

వంగూరి సుబ్బారావు గారు

వీరిని విమర్శించుచు వరిమత్తులో జరిగిన పప్పుడు జరిగిన ప్రధానముగూర్చి వ్రాసిన వెల్లిపల్లి వీరయ్య ది. ఏ. వి. ఎల్. గారి వ్యాసము 19-9-19 వైది యాంధ్రప్రదేశ్ జరిగిన కడప పోతనామాత్య సమాజసభ్యులు భాషాభివృద్ధి, మాతృక భాషాభివృద్ధి యుండును. వారు వరిమత్తులో జరిగిన వినవిన వ్యాసమునందలి నేను మిక్కిలి విచారము నొందితిని.

నారాయణ శతకమునకు రామ హేంద్రవరదన రెండును, పరిమత్తులో వైదిక వ్రాతప్రతులు కలవరి కడపవారే యంగీకరించుచున్నారని. అందు గొప్ప ప్రతులు లభించి డిబ్బా సంవత్సరములకంటే వ్రాతప్రతులు వారే యొక్కొకరుగా న్నారు. ఏక ప్రతులలో రెండు ప్రతులు గవ్యోపేతములని వారే యంగీకరించుచున్నది.

కాని, వారు గవ్య 'మాటపట్టి' యనియు, అది గోదావరి మండలమునందలి మారుగల్లువాడు చేసిన దురాశక్తి 'కృ' మనియు దానికి గ్రంథ కార్యులు, ప్రేరేపణలు నామిద కలుగునన్నారనియు నొక గొప్ప యవవాదమును మోపుచున్నది.

నారాయణ శతకము వ్రాతప్రతి కానిందు, కాకపోయినది, దాని గవ్య దురాశక్తి, వేద భాషాభివృద్ధి అగ్రస్థానము నహించుచున్నది. కృష్ణలో కృష్ణమిదియే పర్యవసాదమున చేరిన జేరినది. అందులకు నేను చేసిన కృష్ణ కాని, ఓరంగల్లువాడు చేసిన ప్రామాణికాని, అధికము పోతన వ్రాతములకు నొక గల్లువాడులకు లాభముకాని లేదని నాకు వోచుచున్నది. కడప మిక్కిలి కల్లుతోచునో?

మేము పరిమత్తులోనున్న నీరాధేనము క్రింది వ్రాతప్రతు. రాజమహేంద్రవరపు బ్రతికి నీరాధేనము లేదు. వైది పోతనకు వారు కల్లువాని నుబ్బారాయ కవిసభ్యులకును నూడ వోచినది. ఉన్నదియున్నట్లు ఉద్రించిన లోకమే సర్వము తెలుసు "యథామాతృకముగ" నుద్రించెదమి.

శతకమునై నారాయణము వ్రాయుచు దానిని జల్లంపవలసినదని లోకమును గోరుచు బదియనవర్సాది సరిదిగి నే నొక వ్యాసమును బ్రకటింపితిని. ఆ వ్యాసము నెల్లూరు పరిమత్తులో నుండుటకు లూకమే వ్రాసి సంధికకు బంపితిని. అందు, నేనొక గల్లువాడును వాడవైనను "పర్యవసాద" కడప మండలమునందే యున్నదని వ్రాసితిని. ఆ వ్యాసమును జదివి కడపమును అవయోగించిన "యథాకృత సమాగమనాది" ప్రయోగ నమస్కరించుచు వారి పరిమత్తును మంత వ్యాధ్యు మై నో విమర్శించుకొని చూచుకొందుగా!

దానిని వారు చదువుకొని నే నొక్క దినములో ముగించుటకు వారు కారణములు, వారి కలకుల బ్రతుకై యుండును. జూచుకొని తృప్తి పడుదురగా!

వీరయ్య పంతులు గారు వాలో బరిమత్తులో వ్రాసి యున్నారు. నేనుకూడ వాలో నొక్క సారియైన మాటలాడి యుండలేదని మా కడప మిక్కిలి విన్నవించుకొనుచున్నాను. కావున నేను వాకును గలసి యాగవ్య కృష్ణమలేదని నమ్ముచు లా!

గోదావరి మండలమునకు 'మాటపట్టి' యొందెదరని వారు నేనొక గవ్య మైన యవవాదము వారికి దోషమునోచి నవో వారు తమయభిప్రాయమును మార్చుకొని భాషాభివృద్ధి సుండునట్లు 'మిక్కిలి' కోదండ రాముడు వారి ననుగ్రహించుచు గా!

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Premium Bond Issue Motion Heavily Defeated.

LONDON, December 1.

Mr. Bottomley's motion in favour of premium bonds was rejected by 276 votes to 84. The leading Cabinet Ministers, Independent Liberals, Labour members and Lady Astor voted against the resolution. The minority consisted mostly of back-bench Unionists and a few Coalition Liberals.

A New Peer.

LONDON, December 1.

Mr. H. W. Forster has resigned his post of Financial Secretary to the War Office and has been raised to the peerage.

Kut Prisoner Commits Suicide.

LONDON, December 1.

A verdict of suicide was returned at an inquest on Mr. F. W. Perry, Sub-Conductor in the Indian Supply and Transport, who cut his throat with a razor at the Union Jack Club. The deceased had been a prisoner at Kut and had suffered badly during captivity. Subsequently he took part in the Afghan campaign and was then invalided.

Lancashire Cotton Goods. Competition from Japan.

LONDON, December 1.

In the House of Commons, Sir Auckland Geddes, replying to Mr. Waddington, acknowledged that the Department of Overseas Trade had intimated to the Lancashire manufacturers that the cotton blankets from Japan to South Africa compared favourably with similar Lancashire articles, and the packing of consignments of cotton waste from Japan to the Beira-Rhodesian railway was superior to the English exporters' packing. Undoubtedly some Japanese products compared favourably with similar British manufactures, but they did not constitute the bulk of British exports, and other factors militated against the popularity to which reference would be found in the Department's circular. Sir A. Geddes denied that certain cotton cloths, formerly sent to South Africa by Lancashire, were now only sent after the Japanese had raised the business. The questioner had alleged that preference in ordering was given to the latter owing to their ability to produce the goods cheaper. Sir A. Geddes invited particulars.

The British Billiard's Championship.

LONDON, December 2.

Mr. Inman has decided not to participate in the Billiard's Championship in April, as he objects to playing right through the competition.

Newspaper Holidays in England.

On Xmas and Boxing Days.

LONDON, December 2.

London and Provincial newspapers will not appear on Christmas and Boxing days.

Allied Warships.

Cruising off Splitz Spalato.

LONDON, December 2.

COPE HAGEN.—A message from Laibach states that a number of Allied warships are cruising off Splitz Spalato.

Terrific Gale.

Glass Roof Blown Off.

LONDON, December 2.

A terrific gale to-day swept over Britain and Northern France, wrecking telephones and telegraphs and in London, where it was blowing at thirty-seven miles an hour. Electric suburban services were utterly disorganised. The glass roof of the London Bridge station was blown off. A man was killed in Victoria Street through a chimney falling. Numbers of Metropolitan chimney and stacks were demolished.

Colonial Service.

Revision of Salaries.

LONDON, December 2.

In the House of Commons, replying to Mr. Gideon Murry Col. Amery stated that the Colonies where a revision of salaries was actually taking place included Nigeria and other East African Colonies, while temporary increases by bonuses would be made in East African Protectorates. The question was also being considered of the Straits Settlements, Malay States, Ceylon, Hongkong, Weihaiwei, Mauritius, St. Helena, Cyprus and Gibraltar. Col. Amery added that most cases were granted pending revision.

Synthetic Ammonia.

Advance on German Method.

LONDON, December 2.

The "Times" learns from Paris that the Scientist, Mr. Georges Claude, has discovered a process of producing ammonia synthetically by application of high pressures. He obtains ten grammes of ammonia per cubic centimetre of hydrogen and nitrogen as compared with a third of gramme obtained under the German

Indian Reforms Bill.

Discussion in the Lords.

Lord Sydenham.

LONDON, December 2.

In the House of Lords to-day Lord Sydenham asked whether the opinion of the Government of India on amendments, inserted in the Reforms Bill at a late stage of the proceedings of the Joint Committee, would be laid on the table before the Bill was considered by the House of Lords.

He considered that some amendments greatly weakened the authority of the Government of India. These amendments far exceeded the terms of the original Bill and violated some of the principles of the Montagu-Chelmsford Report, notably with regard to the responsibilities of the Government of India. The almost indecent haste with which the Bill was being pressed on would be deeply regretted in the near future.

Lord Sinha.

Lord Sinha pointed out that the report of the Joint Committee stated that the Bill, as amended, scrupulously accorded with the principle of the pronouncement of the 20th August 1917. Lord Sinha emphasized that no distinction could be made between early and late amendments. All amendments by the Joint Committee had been made during the sittings of the Committee, and many accorded with the expressed wishes of the Government of India. Only two cables had been received by the India Office with regard to the Report and the Bill, namely, the Viceroy's private telegram of 25th November which was already known, and a telegram from the Government of India, dated the 30th November, stating that the Government of India had put its view fully before the Joint Committee and now, when after much labour, decision seemed at length to be in prospect, it urged that there should be no delay in legislation. It would cordially accept the decisions of Parliament and would endeavour to the best of its ability to carry them out expeditiously and successfully.

Lord Sinha added that all cables that he had read showed conclusively the necessity for passing the Bill as quickly as possible.

Lord Middleton.

Lord Middleton said it was somewhat anomalous that Government, after basing its policy so largely on the support of the Government of India, now had to take one of the most important steps connected with the Bill, really without any consideration by the Government of India, because the telegrams read by Lord Sinha did not give the opinion of the Government of India but merely emphasized the Government of India's readiness to accept the decision of Parliament and do its best to make it a success. But the matter should not be carried further because, if we waited until the Government of India had received the whole report and text of the Bill as amended it was not improbable that the Bill could not be passed during the present session.

Many Amendments Proposed.

Press Opinion Divided.

LONDON, December 2.

Already masses of amendments to the India Bill have appeared in Parliamentary papers. Col. Yate, handling in a very large number. The Government is expected to reject all save unessential, and Mr. Montagu's friends keep repeating that the Bill must be rushed through both Houses prior to the Peace celebrations in India. There is little likelihood of this and the truth is that the Government want the Bill only before the National Congress meeting. There is still a great division of opinion in the papers. Sir West Railway taking a rather gloomy view, while Sir Archibald Earle regards the auguries as good and considers the formation of the Moderate Party a good sign, and that it has a hopeful future. Lord Meston to-day addressed the members of the House on the Bill, his remarks being favourable thereto.—"Madras Times".

The Afghan War.

"Times" Strong Criticism.

LONDON, December 2.

The "Times" to-day publishes a very strong article on the Afghan war and declares that every fresh revelation, both about the campaign and the peace, conveys an impression of the extraordinary inaptitude of the Simla authorities, both military and civil. The story of the investment of Thal is perhaps the most discreditable episode on the Indian frontier for the last fifty years and it is only brightened by the heroism of the gallant defender and his little garrison. It warmly praises Eustace, denounces Simla for its preposterous action with respect to him, and declares no official statement issued in Simla in regard either to the frontier or Afghanistan can be accepted just now without very strong reservations, and declares it beyond dispute that Bochevitch emissaries are financing the Amey, who can well find to laugh at the loss of his British subsidy. Finally the "Times" remarks:—The roads into Asia and the Indian borderland are opening wide before Lenin. Unquestionably he and his associates mean to do their utmost to stir up incessant strife on the Indian frontier. He found his fresh opportunity in the feebleness of the Government of India, which permitted a weak peace with Afghanistan to follow a badly conducted war.—"Madras Times".

Conscription Act.

Renewal not Contemplated.

LONDON, December 2.

Replying to Capt. Kenworthy in the House of Commons Mr. Churchill stated that a bill under nineteen years of age had been sent to Egypt and India, but all troops being sent abroad were voluntarily enlisted. Regulars. A renewal of the Conscription Act was not proposed. Conscription must be relieved before the 30th April, when the Act expired. Men who were not conscripts would be relieved as soon as the recruiting situation was sufficiently favourable.

A Doctor's Tragic Death.

LONDON, December 2.

Doctor Jaagsas was electrocuted to-day while repairing X-Ray, an apparatus in the American Hospital at Neuilly.

General Archibald Murray.

An Unfounded Report.

LONDON, December 2.

The report of an accident to General Archibald Murray, which was published by two news agencies, was unfounded. General Murray is residing at West Malling.

The Waziristan Campaign.

Strong Criticism in the "Times".

LONDON, November 21.

The "Times" Waziristan Correspondent states that the Field Force there is about as big as the whole army employed in the Pirah war, which was a much greater campaign. The obvious conclusion is that the Frontier can never be held from the Am. The correspondent criticises the extraordinary inaptitude of Simla authorities and says that the story of the investment of Thal is perhaps the most discreditable episode on the Indian Frontier during the last half century. The only bright spot was the heroism of the garrison. The Army headquarters were doubly culpable in failing to provide that with the proper means of defence and disregarding all appeals to reinforce Kurram gateway. The correspondent trusts that the statement of the Government of India that the Amir has not been encouraging Wazir is correct, but no official statement issued from Simla with regard to the Frontier or Afghanistan can be accepted at present without very strong reservations. There is considerable reason to suspect the Afghan occupation of Wana long after Peace was directly suggested by Kabuli Afghans and Bolshewists, who are alike in their desire to plunder. Bolshewists unquestionable mean to do their utmost to stir up incessant strife on the Indian Frontier and they have found a fresh opportunity in the feebleness of the Indian Government.

Obituary.

Field Marshal Elwyn Wood.

LONDON, December 2.

The death is announced of Field Marshal Elwyn Wood.

LONDON, December 2.

Lord Meston assumes the title of Meston, of Agra, in the Indian Empire, and of Danottar country Kinsardine.

(Continued on 14th Page.)

April. The erection of gallows began on the 3rd May and it was taken down on the 8th under orders of the Commissioner of Lahore. The Commissioner of Lahore did not consult him about the erection, but consulted him about the place where it should be erected. Mr. Kitchen came down from Lahore and talked over his intentions.

Sir Chimanlal:—You were not under orders of Mr. Kitchen at all. Witness to Lord Hunter:—I think, Your Lordship, this is outside the point.

Sir Chimanlal: You considered yourself under Mr. Kitchen's orders?

Witness: No.

Sir Chimanlal:—You were not bound by his orders.

Witness: No.

Sir Chimanlal:—Did you ask him why the gallows were to be erected?

Witness: No.

Sir Chimanlal:—Did you gather that the idea was?

Witness:—Yes, to hang men convicted at Kasur.

Continuing witness said that it was a usual thing under Martial Law to carry out executions in public. The orders were not of Mr. Kitchen's at all, but of the Punjab Government. As a master of fact the Punjab Government did the whole thing themselves. The Commissioner was merely the mouthpiece of the Punjab Government which for some reason or other ordered the gallows to be dismantled. Proceeding Col. Macrae said that things seemed normal in Kasur about the end of the month, after which he had no fault to find. When he took over the administration at Kasur on the 12th people were very quiet. After Martial Law had been exercised for about fourteen days the state of things improved. He put that down to the effect of Martial Law. Pandit Jagat Narayan and Sahitzaide Sultan Ahmad then questioned the witness.

Mr. Mohanlal Pinder, Kasur, then gave evidence and the Committee adjourned till to-morrow.

Punjab University Brigade.

LAHORE, December 1.

A Punjab Government Press Communique just published gives the history of the Punjab University Brigade Signal Section which has now been disbanded. The section was raised on the 1st May, 1917, by 2nd Lt. Cowan and disbanded on the 31st March, 1919. It was on active service with the Mesopotamia Expeditionary Force from the 1st February, 1918, to the 22nd January, 1919, and on the Kurram front from the 27th February, 1918 to the 30th January, 1919. The section was composed of students drawn from colleges in the Punjab. There were 19 Mohammedans, 23 Sikhs, 25 Hindus, and 3 Christians. The standard of efficiency attained by all the ranks was high and the discipline maintained was excellent at all times. There was no single complaint on account of hardship or extra work although at times the men were required to work incessantly under very trying conditions. This is in no small measure due to the excellent manner in which several Indian officers and non-commissioned officers carried out their duties at all times and the fine example they set to other ranks. The section proved itself to be a very useful and efficient formation and great credit is due to all ranks for the excellent manner and good spirit with which they carried out their various duties from start to finish. It is the opinion of all those under whom the section at any time worked that the experiment was certainly a success.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

Disorders Inquiry Committee.

(SPECIAL SERVICE.)

Rather Overstepped the Hour.

LAHORE, December 4.

To-day's sitting of the Disorders Inquiry Committee ran over the hour (the time had been announced to continue the past few days). The proceedings were however interesting on the whole and on more than one occasion there was a lot of excitement for those who wanted it. On the committee's resumption in the morning the examination of Captain Deveton who administered Martial Law at Kasur was continued.

BY GENERAL BARROW.

Questioned by General Barrow witness said in Martial Law administration there were great many minor offences which could not be taken and which were left to the officer administering Martial Law to deal with. If only these punishments prescribed under Martial Law by higher authority had been administered it would have been very hard on the people. His sole object in inventing a few minor punishments was to make things as mild as the circumstances would permit. The minor punishments were awarded in the army. They would never be known because they were not reported. He said in Kasur did not resent the minor punishment he imposed. The harshness or otherwise of loading and unloading work in the Railway goods yards depended on the number of men put in the yard. Soldiers were every day put to such kinds of work. They did not look upon them as a great hardship. In reply to further questions witness said the people before they knew what Martial Law was looked upon it as something terrible. As soon as things were made clear they began liking it. The punishment of working at the railway goods yard was awarded solely for offences in connection with the railway. Mr. Ghulam Mohiuddin, Pleader, called on him one day after his release from custody on his own freewill. He did not seem to resent his arrest and confinement. He told witness as he was innocent he knew he would come out. Lala Dhanpatrai, Pleader, also called on him and thanked him for the treatment meted out to him saying it was only British justice that he was released. During Martial Law he was able to mix freely with the people. They were not at all solemn and he always got a cheerful greeting.

FLOGGING SENTENCE.

Questioned in regard to the story of women of loose character having been compelled to witness flogging sentence witness said it was a misrepresentation, although not a deliberate one. On one occasion, explained the witness he had to deal with some men of loose character. They were sentenced to be whipped. He ordered the Sub-Inspector of Police to get hold of all bad characters of the town to witness the whipping which was to take place in the evening. The last thing he desired was the presence of these women. On the afternoon of that day he went into the city and got back three quarters of an hour later. When he arrived at the station he was horrified to see those women collected. He did not want them and remonstrated with the Sub-Inspector. He told him that witness had ordered to get hold of all bad characters. Those women could not be removed because he could not provide an escort to take them back to the city. There was no alternative and whipping had to be carried out. It was not at all his intention that these women should be made to witness it. Continuing Captain Deveton said regarding his order requiring convicted persons to touch the ground with their forehead he had heard of this being done before. It was quite a general thing and still existed in districts. He did not mean it to be debasing.

BY PANDIT JAGAT NARAYAN.

In reply to Pandit Jagat Narayan, Capt. Deveton said he considered what the people said about the popularity of Martial Law was genuine. He certainly did not consider it as the case of a man going to kiss the hand that licked him. Continuing witness said it was very much necessary that these loose women who were brought to the station should be sent back under escort. He was told they were at the bottom of a very large amount of trouble in Kasur. Asked if he exercised any power against well-to-do classes on the ground that they stored up too much of grain to the disadvantage of the poor, witness said that he did nothing in the matter then. They knew that affairs were being brought to his notice. They lost no time and quickly returned all excess foodstuffs without waiting for him to move in the matter. When he asked Mr. Ghulam Mohiuddin to address the meeting at which he spoke his idea was not to put him in tight corner but he merely wanted to give that individual a chance of clearing himself. Six houses were visited in connection with his order requiring absentees to return to Kasur forthwith. When he found that some people who belonged to these houses had not come back as a reprisal some earthenware were destroyed, clothes burnt and charpoys taken away. His order requiring absentees to return and threatening reprisals against their property was published in vernacular in and out of Kasur but not in any newspaper. No evidence was recorded. It was sufficient for him that they were not in town. People were absent not by dozens but by hundreds. Relatives had been warned to communicate with them. Asked if he took steps to enquire whether the relatives had actually communicated with them, witness said that there was no time to make detailed enquiries and that it was time for action.

At this stage General Barrow addressing Lord Hunter suggested that witness was a young officer who was doing his duty to the best of his ability under rather trying conditions, but was not a criminal. Some conversation then ensued between the President and Pandit Jagat Narayan, but what his Lordship said to Pandit could not be definitely heard. Pandit was heard to question the relevancy of General Barrow's remarks. Eventually Pandit Jagat Narayan said he did not want to accept whatever witness said. He did not say he was not telling truth, but it was his duty to sift evidence.

Captain Deveton winding up said he felt justified in the action he took. In reply to further questions witness said the impression he formed at the time was that there was no doubt that swift and stern punishment had a very salutary effect. He had tried no cases of kidnapping. He tried any matter which might in any way affect Martial Law or which might be prejudicial to good order and public safety.

Pundit Jagat Narayan:—Was any poetry written in your praise in addition to the address you received?

Witness:—Yes.

Pundit Jagat Narayan:—When a man was arrested and brought before you charged with some offence and you discovered that he knew poetry you told him "Now then you compose a poetry about me and I shall let you go." (Loud and repeated laughter in which the members also joined.)

Witness bursting with laughter said that was so. The Pundit next asked Captain Deveton, if he ever made a Mahomedan dance with a fool's cap on his head as a form of punishment (another outburst of laughter). Witness explained that he had never done that, but when he discovered a man sitting on the foot board of the train with the door open and thereby endangering safety he made him stand in a less precarious position.

Questioned by Sahib Zada Sultan Ahmed who asked the witness if he was at any time told what were his authorities, Captain Deveton said that he received certain general orders and outside them he used his discretion. There was nothing in the order investing him with discretionary powers but soldiers were expected to use their discretion when any situation arose and he acted accordingly. The several copies of General Beynon's proclamation of the 19th April were consistent with the General's order. He issued certain orders to suit local conditions. He thought that to a certain extent he could go beyond the orders of the General. That was a soldier's view. The circumstances under which he could go beyond them were not defined but it was a matter of discretion. Continuing witness said that he thought his orders requiring persons to touch the ground with their forehead to be necessary. He did not consider it in the light of an order in violation of General Dyer's crawling order. Asked what punishment would have been inflicted if any person refused to touch the ground with his forehead, witness said that he had never thought of the matter and would probably have done what occurred to him at the spur of the moment. Questioned further on the point witness said that he supposed that he would have got some one to assist him to compel the man who refused to touch the ground with his forehead to do so.

MR. SULTAN AHMED.

Mr. Sultan Ahmed next wanted to hear a sample of the straight talk which witness had stated that he had to the people of Kasur at a meeting. Witness contended himself by saying that it was a sort of telling off. Mr. Sultan Ahmed pressed further. Judging from the demeanour of the witness at the time he might in all probability have caused another laughter. Questioned in regard to his statement on the popularity of Martial Law, witness said that he heard that the community as a whole in Kasur would welcome the summary courts. When he used the term "willing slaves" he meant that the people of Kasur were out to assist to the best of their ability and cheerfully. He did not think that it was out of fear or was similar to the attentions a despot received because he went and mixed with the people and talked with them.

MR. SULTAN AHMED.

Mr. Sultan Ahmed:—It shows that you were a good despot.

Continuing Captain Deveton said that Martial Law was alright but it depended on who administered it.

Q. Would you think the people of Kasur to be stupid or ungovernable not to have petitioned the Government for continuing Martial Law?

A. No.

In reply to further questions witness said that when he arrived at Kasur so far as actual disturbances were concerned, things had quietened down but the attitude of the people was unruly. Lieutenant Col. Macrae who arrived at Kasur on the afternoon of the 12th and who assumed command of the station and on the proclamation of Martial Law acted as Martial Law administrator till Captain Deveton took over the administration was the next witness.

Questioned by Lord Hunter, he described the various happenings at Kasur. An aeroplane circled over the city and did propaganda work but no bombs were dropped. The attitude of the people at the time was solemn and he was astonished that they did not regret the occurrences. Raids, which were carried out on the adjoining villages to arrest people whom the police suspected to be concerned in rioting had an excellent effect. Questioned in regard to flogging school boys, witness said that he understood that school boys had taken a considerable part in disturbances and decided that a few of them should be whipped. Some six boys were picked out and whipped outside the railway station in the presence of other boys. There was a medical officer present. Other whipping sentences were carried out outside the railway station. On one occasion the male population of the town numbering under ten thousand were turned out for identification parade and some were arrested on the spot. This parade lasted quite for six hours. A cage was erected outside the railway station for the accommodation of the arrested men. The police looked after it by day and the military by night. The largest number of persons confined in the cage at any time might have been 150. He was quite satisfied about the accommodation and other arrangements provided. There was a medical officer in attendance. The police took some of the arrested persons to Lahore and the military provided the escort. They were handcuffed and roped together.

MR. JUSTICE RANKIN.

In answer to Mr. Justice Rankin, witness said that during the interval between his time of arrival in Kasur on the 12th and proclamation of Martial Law, the powers were not properly defined. When he got to Kasur things looked as if anything might happen. Questioned minutely in regard to whipping of school boys, witness explained the circumstances under which it came to be done and said that the bigger boys were picked out. They need not necessarily have been guilty but it was their misfortune. After this whipping he did not have any further trouble with boys and their parents never came complaining to him.

BY SIR CHAMINIAL SETALVAD.

Examined by Sir Chaminial Setalvad, Col. Macrae said that before he took charge at Kasur he was with his regiment at Ferozepore. He had never been to Kasur before but had only passed through the place.

Q. In your statement you say this city has for many years been noted for sedition. What is your ground for saying that?

A. I have explained in paragraph 1. It is based on hearsay.

Q. Who told you that?

A. I do not propose to answer that. It is hearsay and I would leave it as I have put here.

Q. Other officials stationed at Kasur have stated before this Committee that there was no political activity at all in the town. Therefore I am surprised at your statement. Do you still adhere to it?

A. I won't answer this question.

SIR CHAMINIAL.

Sir Chaminial repeated the question whereupon witness again referred him to paragraph 1 of his statement and said that he had stated there that it was hearsay.

LORD HUNTER.

Lord Hunter intervened and said something to Sir Chaminial and the question was not pressed further.

SIR CHAMINIAL.

Sir Chaminial: You say that the town harbours a number of the pleader classes well known to have anti-government feelings. This is also hearsay and stands on the same footing. A. Yes.

Q. You must have known, Col, that several of these pleaders assisted the authorities and one was actually instrumental in saving Sherbourne family.

A. Yes.

Asked in view of this he still adhered to his statement, witness asked Sir Chaminial whether the pleaders did try and prevent the disturbances.

Sir Chaminial:—I am not here to answer questions.

Witness: Well, I won't answer yours.

Sir Chaminial (Aside to the President): We can't compel him. It is between him and the Government who sent him.

Sir Chaminial (to the witness): There was no martial law in the April.

A. No.

Q. You still make that sweeping statement about agitator merchants having dishonoured Luddis from Kasur.

A. That was also based on hearsay. I have no evidence in support.

Sir Chaminial next referred to the statement that he ordered Martial Law notices to be posted at the houses of well known men and asked what was meant by the term agitators. Witness said that the meaning of the term was as shown in the English dictionary.

Sir Chaminial:—Whom do you mean?

Witness:—I think it is good English.

Sir Chaminial:—I never suggested that is bad English.

Witness:—I don't want to answer it otherwise than I have said there. It is quite clear there, Sir Chaminial, agitators may mean any class of persons.

Lord Hunter (to the witness) Have you any idea in your own mind as to what you mean by agitator?

Witness:—A man who agitates against Government.

Sir Chaminial: What do you mean by a man who agitates against Government?

Witness: Who by expression or otherwise speaks against Government measures.

Sir Chaminial: You ordered these notices to be posted on the houses of well known agitators. Did you explain what was meant by agitators?

Witness: No, I did not.

Sir Chaminial: What do you mean by malcontent?

Witness: One who is discontent with any Government measures.

Sir Chaminial: Were the houses of all lawyers selected?

Witness: I don't know. I did not see how they carried out the order.

Sir Chaminial: As a deterrent against defacing of these notices you warned that action would be taken against the property of persons in whose houses these notices were posted. Was that warning oral or in writing?

Witness: What does it matter?

Sir Chaminial: Surely Col, this is not the way to answer. This is not the attitude to be adopted towards this committee or any member of it.

Sir Chaminial again pressed the question, whereupon witness said that he was not sure whether order was in writing or oral. Sir Chaminial next read out the order No. 3 concerning these notices which stated that severe punishment would be made and questioned witness who said that there was slight difference. But what he meant was reprisals.

Sir Chaminial: Did you indicate the nature of the reprisals to be taken?

A. Any offences committed would come up before Martial Law court.

Sir Chaminial: This punishment was to follow if somebody else destroyed the notices.

Witness: Yes.

Sir Chaminial: Was it a reasonable order?

Witness: Yes.

Sir Chaminial: Do you still think so? Witness: Yes.

Questioned in regard to whipping on boys witness said that generally speaking he ordered the biggest boys to be selected. It was their misfortune that they happened to be big. He still thought that what he did in that connection was reasonable. Continuing witness said that parading for identification purposes took place on one occasion. The whole male population was turned out. Several arrests were made. The prisoners were sent to Lahore. He could not say whether under-trial men were handcuffed and roped together. He considered them dangerous and could afford to take no risks. He certainly thought it was a reasonable thing to do.

Questioned in regard to the erection of public gallows witness said that men from Lahore arrived on the

(Continued from 13th Page)

Note

Note

Salicylic Acid

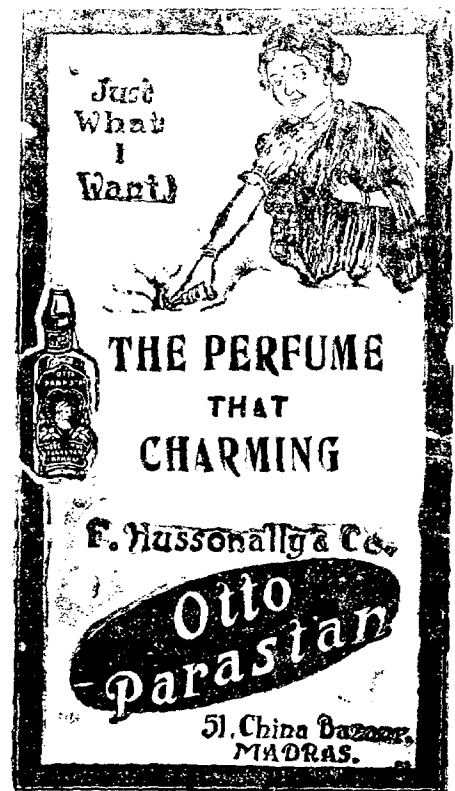
The best quality of this can be had of

Messrs. Parry & Co.,

1601

Box 12, Madras.

For Price & other particulars apply.

GET GOOD SIGHT.

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble-they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz—the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screw caps from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save 'specialists' fees. Valuable booklet entitled 'Prof. Wilson's Treatise on Disease' containing particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials post free from Actina H. P. Sole Agency, Bataia (India). (669)

Mr. G. W. M. Reynold's Novel Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or	Rs. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5-	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0	1 12
Wagner 3 vols.	1 12
Seamstress in 2 vols. Re 1.	3 0
Margaret 4 vols.	3 0
Necromancer 3 vols. 2-4-0	6 0
Agnes 9 vols.	1 4
Old London, 3 vols. 2-4-0.	3 0
Mary Stuart 2 vols.	3 0
Pope Joan 3 vols. 1-12-0.	1 4
Coral Island 4 vols.	1 4
Kenneth 4 vols. Rs. 3.	1 4
Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchess, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Canonbury House in 3 vols.	2 4
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	2 4
May Middleton 2 vols.	1 8
Rye House Plot 4 vols.	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	2 4
Lovers of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 12
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1 12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH CO,

Post Box 167 (A) Madras. E

య పందనము
గనేరియా అను పెగోగమునకు బోయారము, వధ్యులు లేరు. విడిచిపోవలెను. ఎలుపు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల పెగోగమును మూడు భాగములలో మున్నును. ఆనేక రాజ కుటుంబములలో వాడుచున్న గొప్ప బొవధము. కల దబ్బీ 1-కి రు 2-0-0.

పంచంగము

కొద్రసంవత్సరము. శ్రీపాదవారిది. అనేక ధర్మశాస్త్రవిషయములు కలవు. వెల 1-కి 0-2-0. నాలుగు క్రతులకు తక్కువ వంతుబడవు. (1251) గంధర్వపార్శ్వనీ, రాజమండ్రి.

మిక్కిలి వుష్ణ శక్తివగు యిండియా శేషమందు మెదడునకు చలువగలుగుటకు ముంద్యము వదలుటకును జ్ఞాపకశక్తి మెదడుబలము కల పెండ్రుకల పరిశుభముగ నిగనిలాడుచుండుటకును ప్రతిస్త్రియును పురిషులకును ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (కెప్టెన్)

కల పెండ్రుకలకు నూతన పౌండ్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా మెదుటకు కనిన శక్తి కలనునెందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. కిలోజములకు పట్టు కంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. కని మెండ గుటుకలకు కండ్రకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియాఆయిలు కలనూ నిల్చుటలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును వెళ్ళుచుండిరి మహావకారము మొనరించినది.

నేను కని న పయ్యగించుచుండును.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 రు. పి. చార్జీ 0-5-0 అదాం. మాడులుర్లు 2-10-0 రు. పి. చార్జీ రు 0-12-0 అదాం.

సోల్ ఏజెంట్లు:

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

(D 126 W 100)

155, జుమ్మామసీదు, బొంబాయి.

ఇప్పుడే ఫౌంటెన్ పేనాలు వచ్చినవి.

బ్లూ బస్టర్ రు. 8-4-0	నెప్ట్యూన్ నం. 210	రు. 8-8-0
స్పాక్ రు. 6-4-0	డిబ్ 205	2-8-0
వాటర్ పెన్ 6-8-0	డిబ్ 200	1-12-0

గిరి బ్రదర్లు, స్టేషన్, ట్రిప్లికేట్, మద్రాసు.

నకల మేహకారక పాదసంహరిణి

ఎట్టి పాదమైనను 8 సార్లు రాచికోసినచో మాయమగును. గుణమిక్కువో రు. 5 ఇకాం బుడ్డి 1-కి రు. 0-6-0.

ఎస్. టి. వారిఅండు కంపెనీ,

సామకాటపేట, మద్రాసు.

భాగ్యవంతు లేవరు ? ఆరోగ్యవంతులే.

(1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద బోధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము	1 అమృతామలక తైలము	జంబీరరసాయనం	పంచానన లేపము
6 బొట్టులు 8-4-0	6 బొట్టులు 8-4-0	6 బొట్టులు 8-4-0	6 బొట్టులు 8-4-0
8 బొట్టులు 1-12-0	8 బొట్టులు 1-12-0	8 బొట్టులు 1-12-0	8 బొట్టులు 1-12-0

ఈ పండితులవారి దివ్యోషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకెండు - పోస్టేజులు ప్రత్యేకము. క్యాలిఫోర్నియా ప్రతులు ఉచితము.

కంటి విలాసము:
పండిట్, మద్రాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, మద్రాసు.
58, ఆచార్యుల వీధి, మద్రాసు.

ఆప్టంగ మెడికల్ స్టోర్స్ లిమిటెడ్ ట్రిచూరు.

కొచ్చిన్ స్ట్రీట్.

మెడికల్ స్టోర్స్ వైద్యశాలలకు, వైద్యులకు కావలసిన శ్రేష్ఠమైన వనమూలికలు, డ్రెస్టింగ్ మున్నున, తేనె, అల్యుమినియం మున్నున మేలైన వస్తువులు మా వద్ద లేయురుగా నున్నవి. ధరలకట్టి ఉచితముగా పంపబడును. P. O. TRICHUR Cochin State.

Karola మలబద్ధమునకు మంచిమందు. కరోలా. వాసనలేదు, ఏరుచితేదు, దీర్ఘదాహము, పులితేపురాదు, కొడులుగావు, దినము కాలగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము అత్యంతముగా గర్భశోధన గావించును. 1 పాను, 1 పాను నీసాలు నీసా 1-కి వెల రూ. 2-8-0, 4-8-0.	Fraser's Lever Tonic శ్రేణు గారి లీవరు టోనిక్. వైద్యమనకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల కొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్య మువలన గలుగు బాధలకును, అలసతికును, అకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తలతిరుగుటకును, విను గునకును, అజీర్ణ భేదినిమంచిది. నీసా వెల రూ. 1-12-0.	Kuhalti కుల్ హాట్టి. ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు ఎరువుగా గాని గోధుమరింగుగా గాని మూర్ఖ గలదు. ధనోపలితము కాశ్యతము. ఈ సాల్యూమ్ టై పెట్టె 1-కి రూ. 2-4-0.
---	--	--

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్టిల్ అండు కో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక పేరును నుదాహరించ గోరెదము
368

కేశవకాంత్ తలనూనె (వైట్ ఆయిల్ ఇండోల్ నిలుపులేదు.)
ప్రఖ్యాత మార్కెట్టులోనుండు వాటి కన్నీటికంటె మిక్కిలి చాడమైనది.
(1581)
(ప్రీమియం గుణాతిశయములతో మెచ్చి గృహిణుల ప్రదర్శనలలో ఒక యోగ్య
తాద్రమ్యము మెరుగు ప్రదర్శనములో ఒక ప్రాంతాంతరము కమిటీవారు ఇచ్చి
యన్నార.) కేశవకాంత్ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్టకాయల నూనెతోను
పరిమళమైన పువ్వుల నుండియు తయారు చేయబడినది. ఇది అన్ని తేజల జనులకును తగి
నది. తలవెండ్రుక లూడిపోవుటకు నిశ్చయ ప్రద్రావము వ్యవహారముగా మెరుగునట్లు
చేయును. ఇంట్లయొక్క గాక కేశవ కాంత్ తలనూనె బహుమందులకు తలనూనె అన్నిటి
కంటెను మిక్కిలి చక్కమైనది. నతీయు దీడకు భాగ్యవంతులకు తగినది.
కేశవకాంత్ తలనూనెలో మెరుగునట్లు చెడుపు చేయనట్టి వైట్ ఆయిల్
కలిపినది రుజువుచేయువారికి రూ. 1000 లు ఇవ్వఁగా నియోజును.
ఒకసారి తెప్పించుచున్న మీ కే తెలియును.
హ్యాంకంగుస్తాను ఖర్చులు కలిపి 1 బుడ్డి వెల రూ. 0-15-0.
మార్కెటరు:— కేశవకాంత్ తలనూనె బుడ్డివైట్ ఆయిల్ బహుమతి టిక్కెటుండను.
The Keshav Perfumery Works,
147, Abdul Rahiman Street, Bombay. No. 3.

మీ బాయిలర్లు

విశేషకాలము పనిచేయువలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కాంపౌండ్" ను
యువయోగింపవలయును. దాని నువయోగించిన బాయిలర్లు శ్రుప్తపట్టి పొక్కులు
పొక్కులుగా లేవి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టుకు చక్కని మెరుగు
నిచ్చును; అపమునున్న గొట్టములనున్న శ్రుప్త పట్టకుండగను శుభ్రముగాను
నుంచును. ఈ కాంపౌండ్ యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు
చెడిపోకుండ ఎక్కుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించియు ఫలహాను గురించియు అసలు
యేజుంటే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రమ్మ 1-కి రూ 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,
తపాలపెట్టె నెం 553 రు
మదరాసు

కాంపౌండ్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము)

వకటన

మహా మహా హాథ్యాయ శాస్త్రుండ వేంకటరత్న కవి
వరతరములైన అమాదిరములైన ఈశ్రీండి (గంధములు గలవు...
అంభో భావభిమాను లెవలైననీగంధముల నన్ను కేయించుట
కట్టెలేని వేంకటరత్న కవి వ్రాయుటకు దగిన భవనహా
యములే గంధముల వినును మై నర్మస్వాతంత్ర్యములను బడ
నగలుగు. అంతకువల భావనీకు తేముటయొక నిశ్చయము
నిశ్చయమున్న వేంకటరత్న కవిగారి వ్రాయుటయొక సహా
యము భయమును దొంగ ముల్కములకు గలగ గలవు.

1 శ్రీమతి మాధవము (నాటకము) 2 ఘటి
కాచలమహాశిష్యము (ప్రబంధము) 3 అజామిలో
సాఖ్యానము, (యక్షగానము) 4 సత్యనారా
యణపాదము (ప్రబంధము.)

ఈ వివరముల వివరములను తెలిపికొన గోరువాడు
శ్రీండి వినవాడును వ్రాసికొనవలయును.

వేంకటరత్న కవి గంధములు
అంభోభావ భావభిమాను, రంజు పెట్టిపిడి, మదరాసు.

వివేచిక సహితమైన డా॥ పి. డి.
సావంతుని వనోపధి సారసపరిల్లా

అపరిమిత రక్తములను జనించు బాధ్యములకు
పరిమితములే మందు. మరుపును, మచ్చలను, గండములను
క్షుద్ధము, ప్రాంతములను అన్ని విధములను గలుగు చర్మ
రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన రక్తశుభ్రకారిణి
వనోపధి సారసపరిల్లా గుణ మిచ్చును నిస్సంకోచము,
సహజమైన మధురమిచ్చును అన్ని విధములైన హావములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి సావరసహృదయమును, మలబద్ధక
మును శాస్త్రసంబంధమును శాస్త్రమును పోగొట్టిరక్తమును
స్వీకృతమును. శరీరశాస్త్రమును గలుగజేయును. 16 శాఖల
కు మందులకు 4 హామ్య బుడ్డిలో అమ్మబడును.

సావంతుని. — పి. డి. సావంత్,
44, వనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి
Proprietor: P. D. SAVANT,
Faranavadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

పాశ్యపు వేంకటాచలపణ్డితులవారి
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథములు.

1. లక్ష్మీనిలాసరము:— లక్ష్మీవలకుల వేంకటాచల
ఈ లక్ష్మీనిలాస రసములను నిశ్చయమైనవి. ఒకే
యొక లక్ష్మీనిలాస రసములను నీసా శతయొద్ద నుండేనేని
వేంకటాచల శాస్త్రమైన సిద్ధాపథము వేంకటాచల తదని
కామే సంపాదించుగ బల్కుగలరు. దినజ్వరము, మూతర
శాలన జ్వరములు, సన్న పాతము మొదలగునవి తత్క గుణ
మగును. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం. (594-801)

2. శ్రీనివాసతైలం:— వేంకటాచలకును, నందుల నొప్పి
పోవుటకు మంచిమందు. నీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇళాం.

3. వైశ్యానరాసరం:— దీనిని నేనించినప్పటి నుండియు
మూత్రమును కట్టిక (కలరా) వాంతిబేధి, కీరభేది, అజీర్ణ
భేదులు గుణము కాగలదు. నీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం.

4. బాలసాఖోదము:— బిడ్డలకు బలకాగి; తియ్యని
మందు. మందు, మలబద్ధము, అజీర్ణత, కృత్రిమము, కడు
పువ్వియుండుట, అకలితేకుండుట మొదలగునవి గుణమును
బిడ్డల పుష్టిగలవారగును. నీసా 1-కి 0-12-0 5-కి 1 ఇళాం.

5. లోకానుమహార కస్తూరిమాత్రం:— బిడ్డలకు కడు
మ్మ ముడివినవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమగును
కారి. మందు, వడికము, దగ్గు, అజీర్ణము,
కీరవాంతి, పార్శ్వవాయువు, మలబద్ధం, జ్వ
రం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యిం
కవనేక రోగములను గుణము చేయును.

250 మాత్రలు గల నీసా 0-4-0
తపాను కర్మతో 5-కి 1-8-0
" " 12-కి 2-18-0
" " 25-కి 5-8-0

ఈ వాదముతోకూడ అనుపానము తెలిగున పంపబడును
శ్రీ నీతా రామవ వైద్యశాల, మైసూరు.

